

Ptujski tednik

Štev. 25.

Ptuj, 22. junija 1956

Letnik IX.

Glasilo SZDL ptujskega okraja — Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156, NB Ptuj štev. 643-T-206 — Uredjuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Janez Petrovič — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna — Cena 10 din — Letna naročnina 500 din, polletna 250 dinarjev

S seje Okrajnega ljudskega odbora

V četrtek preteklega tedna sta oba zborna OLO na skupni seji poslušala poročilo o delu ljudskega odbora in poročilo o delu upravnih organov.

O delu ljudskega odbora je poročal predsednik OLO tov. Jože Trnšek, ki je med drugim dejal sledeče:

Okrajni ljudski odbor je imel od svoje izvolitve v septembru lanskega leta devet sej, na katerih je obravnaval skupno 158 zadev. Dejstvo, da je v tem času sprejel le 11 odlokov in drugih predpisov dokazuje, da se mora ljudski odbor še vedno ukvarjati z množico drobnih

zadev, ki jih naša zakonodaja prepušča v odločanje ljudskemu odboru, čeprav so mnoga vprašanja izrazito upravnega značaja, in bi jih brez škode reševali sveti ali pa celo upravni aparat sam. Tak sistem — o tem bodo morali v prav kratkem času razpravljati organi republiške in zvezne skupščine — praktično onemogoča, da bi ljudski odbor, na podlagi temeljitih analiz, pretresal posamezna področja gospodarskih in drugih dejavnosti v okraju ter sprejemal smernice za njih razvoj.

bil v vprašanja zaposlitve ženske delovne sile in invalidov, ter vključevanja mladine v poklice.

Svet za urbanizem, ki je imel doslej umetno zožen delokrog, je na 4 sejah največ razpravljal o nesmotrnosti gradnje malih stanovanjskih hišic v mestih, o gradnji ceste Ptuj—Kidričevo s podaljškom na cesto Maribor—Ljubljana, o gradnji dravškega mostu v Ptuj, o potrebi izdelave okrajnega regionalnega načrta in občinskih regulacijskih načrtov itd.

Svet za turizem in svet za fizikulturo sta bila nedejavna in po svoje tudi neživljenska, kar bo treba popraviti pri reorganizaciji. Vsak je imel le po eno sejo.

Predsedstvo ljudskega odbora je v tem času ob pomoči političnih organizacij posvetilo glavno skrb ureditvi novih občin in njihovega upravnega aparata. Ugotoviti je treba, da so se vse občine v glavnem dobro znašle v novem komunalnem sistemu, ki se seveda še izpopolnjuje.

Komisije temeljito proučujejo sejni material

Odborniške komisije pred vsako sejo zelo natančno proučuje vsa vprašanja, ki so jih sveti predložili za obravnavanje na seji ljudskega odbora. Seveda pride zaradi tega ves material pred ljudski odbor skrbno pripravljen in vsestransko osvetljen, tako, da je pogosto diskusija na seji prav zaradi tega manj živahna. To pa gotovo ni edini vzrok, da odborniki na sejah premalo razpravljajo. Verjetno preveč površno proučujejo predloge, katere že prejmejo nekaj dni pred sejo in bi imeli dovolj časa za posvetovanje z volivci in občinskimi odbori.

Nasploh je ugotovljeno, da se odborniki premalo poslužujejo pravic, ki so jim zagotovljene po statutu in poslovniku. Tako predsedstvo v vsej dosednji poslovni dobi ni prejelo nobene predloga za obravnavo katerega vprašanja na seji. V zvezi z delom upravnega aparata je bilo postavljenih le nekaj vprašanj in še to samo na sejah, kjer seveda ni mogoče vedno takoj dobiti izčrpnega odgovora. Odborniki izven sej le izjemoma vzdržujejo stike s predsedstvom in z upravnim aparatom itd.

Tajnik OLO tov. Lojze Frangež je poročal o delu upravnega aparata

Upravni organi okrajnega ljudskega odbora so organizirani v skladu z zakonom o ureditvi občin in okrajev ter zakonom o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov. Njihova naloga je neposredno izvrševanje zakonov in predpisov, ki jih izdajata Zvezna in Republiška ljudska skupščina ter predpisov okrajnega ljudskega odbora.

usposobljenost. V tem pogledu je stanje okrajnega aparata precej kritično, saj ima od predvidenih 36 delovnih mest za uslužbence z višjo izobrazbo to izobrazbo samo 16 uslužbenec, od predvidenih 73 delovnih mest s srednjo izobrazbo jih ima tako izobrazbo le 61, vsi ostali uslužbeni pa imajo nižjo šolsko izobrazbo. Pomanjkljiva šolska izobrazba

Komisija za prošnje in pritožbe je bila brez dela

Kot so skoraj vse komisije ljudskega odbora zelo dejavne, pa se komisija za prošnje in pritožbe ves čas ni niti enkrat sestala in to iz enostavnega razloga, ker ni prejela nobene prošnje ali pritožbe. To dokazuje, da državljanji, kot tudi gospodarske in druge organizacije ne poznajo vloge te komisije. Pogosto se obračajo na vse

mogoče forume in celo na samega maršala ter s tem zavlačujejo rešitev svoje zadeve, saj se njihov slučaj lahko razišče in razčisti le v okraju samem in prav to nalogo ima odborniška komisija za prošnje in pritožbe, ki lahko v vsakem slučaju da vsaj pravičen pouk, če že ne more zadeve ugodno rešiti.

Nekatere pomanjkljivosti v delu svetov

Z uvedbo novega komunalnega sistema so dobili tudi sveti ljudskih odborov nov značaj in postali na neki način organi družbenega upravljanja. Čeprav je treba priznati, da so v tem času mnogo prispevali k demokratizaciji naše oblasti, pa je pri njihovem dosedanjem delu le treba opozoriti na nekatere negativne pojave!

Nekateri sveti ljudskega odbora že kadrovsko niso bili dobro sestavljeni. V nekatere je bilo imenovanih preveč strokovnih ljudi iz raznih ustanov in zavodov, ki se ne zanimajo dovolj za celotno delovno področje sveta, temveč se smatrajo bolj za zastopnike svojih ustanov in zavodov. Tudi nekateri zastopniki družbenih organizacij jemljejo to svoje »zastopstvo« preveč ozko — pasivno spremljajo delo sveta in se razvijajo šele takrat, če se obravnava stvari, ki so v neposredni zvezi z njihovo organizacijo. Celo nekateri ljudski odborniki, ki so bili v svete imenovani prav zato, da bi bili gonilna sila, niso opravičili pričakovanih ljudskega odbora.

Povečini se sveti še niso popolnoma znašli v svoji družbeno-politični vlogi, temveč se lotevajo predvsem upravnih vprašanj in to na način, ki po-

gosto ni v skladu z njihovimi pristojnostmi, ali pa zaidejo v drugo skrajnost in so pri gotovih vprašanjih preveč načelni.

Resna ovira za uspešno delo so tudi pomanjkljivosti v sami organizaciji. Tako se na primer svet za turizem ni mogel uspešno uveljaviti, ker je iz njegovega delokroga izločeno gostinstvo kot glavna opora turizma. Svet za gospodarstvo zajema vse gospodarske panoge in je kot tak preobložen s problemi, ki jih pri najboljši volji ne more vsestransko obravnavati in reševati itd. Iz tega nujno sledi potreba po reorganizaciji nekaterih svetov, kar bo izvršeno že na tej seji. Predlog je tak, da bi se dosednji svet za gospodarstvo razdelil na tri samostojne svete in sicer: svet za plan in finance, svet za trgovino, obrt in industrijo in svet za kmetijstvo in gozdarstvo. Poleg tega pa bi se naj iz sedanjega sveta za gospodarstvo vključilo gostinstvo v svet za turizem, komunalne zadeve, ceste in promet pa bi zajel dosednji svet za urbanizem. Tudi dosednji svet za fizikulturo zaradi izoliranosti ni pokazal posebne aktivnosti, zato bo vsekakor smoterno, če se spoji s svetom za šolstvo.

Novi predsedniki svetov OLO Ptuj (manjkajo tov. Sotler, veble in Illovarjeva)

Upravni aparat ptujskega okraja je organiziran v petih tajništvih — notranje zadeve, splošna uprava in proračun, gospodarstvo, zdravstvo in socialna politika ter prosveta in kultura. Poleg tega sta še dva upravna zavoda — za planiranje in statistiko, tri uprave — za dohodke, za gozdarstvo in ceste ter katastrski urad. Posamezne naloge pa so poverjene še okrajnemu javnemu pravobranilcu, sodniku za prekrške in posredovalnici za delo.

Okrajna uprava ima po sistematizaciji odobrenih 189 delovnih mest, zasedenih pa je 171, torej 18 manj. Za vsako delovno mesto je predpisana šolska izobrazba in strokovna

predstavlja na nekaterih delovnih mestih resno oviro dobremu poslovanju, v večini primerov pa so se uslužbeni, ki sicer nimajo ustrezne izobrazbe, s prizadevanjem in lastnim izpopolnjevanjem tako usposobili, da so v celoti kos svojim nalogam.

Delovna disciplina v upravi je v glavnem zadovoljiva, prav tako tudi ekspanzivnost v delu. V tem se je stanje v primeri s prejšnjimi leti znatno izboljšalo, saj je bilo v letu 1954 v istem obdobju nad 10% nerešenih spisov, v letošnjem pa že manj kot 5%, pri čemer je treba upoštevati, da se administrativno poslovanje v tem času ni zmanjšalo.

Na seji OLO so bili razrešeni dosednji predsedniki in člani svetov

Zaradi potrebe po reorganizaciji svetov okrajnega ljudskega odbora in nekaterih nujnih kadrovskih sprememb je OLO razrešil vse dosedanje predsednike in člane svetov ter izvolil nove. Število svetov se je od dosedanjih desetih povečalo na enajst.

Za predsednike novih svetov so bili izvoljeni:

Belšak Franc — Svet za notranje zadeve in splošno upravo;

Petrovič Janez — Svet za plan in finance;

Jere Alojzij — Svet za industrijo, obrt in trgovino;

Kolarič Ciril — Svet za kmetijstvo in gozdarstvo;

Bratec Rudi — Svet za turizem in gostinstvo;

Veble Ivan — Svet za urbanizem gradbene in komunalne zadeve;

Sotlar Jože — Svet za delo;

Bračič Vladimir — Svet za šolstvo;

Krajncič Ivan — Svet za prosveto in kulturo;

Kancler Julka — Svet za socialno zdravstvo;

Illovar Zora — Svet za socialno varstvo.

Imenovana sta bila tudi nova upravna odbora

za upravljanje okrajnega kmetijskega sklada — za predsednika upravnega odbora Vobič Ivan in za upravljanje Okrajnega gozdarskega sklada — za predsednika upravnega

odbora Jureš Anton,

Za predsednika gledališkega sveta za upravljanje Mestnega gledališča Ptuj je bil imenovan Bračič Vladimir.

Ločeni seji OLO

Na ločenih sejah sta oba zbora razpravljala o predlogu Odloka o občinskih taksah in o predlogu Odloka o določitvi vinorodnih in nevinorodnih območij. Oba odloka o katerih smo že obširno poročali v zad-

nji številki »Ptujskega tednika« sta bila sprejeta v predloženi obliki.

Nadalje sta oba zbora razpravljala še o nekaterih drugih zadevah.

Spoznajmo naše občine — danes Juršince

Pomoč SZDL organom delavskega samoupravljanja

Pred nekaj tedni so bile zaključene volitve v delavske svete in upravne odbore v gospodarskih organizacijah. Obracun dela, ki je bil ob tej priložnosti napravljen, jasno kaže, da se v delavskem samoupravljanju uveljavlja vedno večje število članov delovnih kolektivov. Organi delavskega samoupravljanja so v zadnjih letih zrasli v močno telo socialističnega upravljanja podjetij, ki je pokazalo ogromno življenjsko silo in napredek ter tako dokazuje, da pomeni enega glavnih členov v razvijanju socialistične demokracije. Obracun dela pa tudi kaže, da se organi delavskega samoupravljanja vedno potrebujejo skrbne pomoči pri pravilnem uveljavljanju v vodstvu podjetij.

Da bi se delavski sveti čimprej otresli nekaterih slabosti in težav, ki nastajajo pri upravljanju podjetij, največkrat zaradi nepoučenosti posameznih organov upravljanja o njihovih pravicah in dolžnostih, mnogokrat pa tudi drugače ni moglo biti, saj so delavski sveti doslej upravljali podjetja v dokaj težkih in neurejenih gospodarskih pogojih, je OOSZDL v Ptuj imenoval komisijo za družbeno upravljanje, ki naj skrbi za prirejanje najrazličnejših oblik usposabljanja članov delavskih svetov za upravljanje podjetij.

Komisija za delavskega samoupravljanje je v ta namen že organizirala prvi dvodnevni seminar za predsednike delavskih svetov in upravnih odborov ter direktorjev podjetij, na katerem so bile podane osnovne smernice za delo DS v novih gospodarskih pogojih. Letošnji družbeni plan in novi ukrepi naše gospodarske politike na-

rekujejo, da se bodo morala podjetja zelo hitro prilagoditi novim pogojem proizvodnje in potrošnje. To pa terja od organov delavskega samoupravljanja precejšnje dinamike, gospodarske sposobnosti in socialistične discipline. Temeljito je bil proučen tudi poslovnik delavskega sveta in upravnega odbora ter vloga direktorja v podjetju.

Razprava na seminarju je pokazala, da bodo take oblike dela z delavskimi sveti še potrebne, zato je bil soglasen sklep udeležencev seminarja, da se jeseni in v zimi organizirajo 10-dnevni seminarji, katere naj v začetku obiskujejo predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov, pozneje pa še ostali člani organov delavskega samoupravljanja. Na teh seminarjih se bodo udeleženci spoznali z delovanjem ekonomskih zakonov, nujnostjo uvedbe najstrožjih mer varčevanja pri materialnih stroških in dvigovanja produktivnosti dela kot osnovnih pogojev za dvig življenjskega standarda. Posebno skrb pa bo potrebno posvetiti tudi upoznavanju potrebe po tesnejši povezavi podjetij in organov delavskega samoupravljanja z organi družbenega upravljanja v soc. zavarovanju, zdravstvu, šolstvu, občini in z njenimi sveti.

Sklep udeležencev seminarja, da se naj jeseni in v zimi organizirajo seminarji internatske, je vsekakor zelo pameten, saj se bodo imeli na ta način udeleženci seminarja možnost tudi izven rednih predavanj in razprav konkretno pomeniti in izmenjati izkušnje o oblikah reševanja posameznih problemov upravljanja v podjetjih.

Novi člani SZDL

Akcija za povečanje števila članstva SZDL v območju Ptuja

Akcija za povečanje števila članstva SZDL na območju Občinskega ljudskega odbora v Ptuj se bliža koncu in bo v tem tednu končana.

V akciji so se posebno izkazali mestni tereni SZDL v mestu Ptuj.

Najbolji med njimi je vsekakor V. teren, ki je uspel včlaniti v organizacijo vse volivce svojega terena.

Tudi ostali mestni tereni so dosegli lepe rezultate:

I. teren SZDL je dvignil članstvo na 99 odst.;

II. teren 98 odst.;

III. teren se je tudi izboljšal in povečal svoje članstvo na 99 odst.;

IV. teren je včlanil 97,1 odst.;

VIII. teren - Breg je dvignil članstvo na 98,7 odst.;

IX. teren — Turnišče je dvig-

nilo število članstva na 92,5 odst.;

X. teren — Vtčava je dosegel 97 odst.;

Za VI. teren — Budino in Krčevino se nimamo točnih podatkov, toda tudi tam poročajo o lepih uspehih.

Kot je razvidno iz številnih odstotkov včlanjenih volivcev, je število članstva v SZDL na terenu Ptuj tudi pred anketo bilo veliko in je znašal preko 84 odst. vseh volivcev.

Največje število novih članov je dobil IV. teren SZDL, ki je dobil 109 novih članov.

Čeprav je težišče akcije bilo usmerjeno na vaške terene SZDL, se pri njih akcija nekako počasneje izvaja.

Med vaškimi tereni in odbori SZDL so dosegli zanjkrat najboljši uspeh pri »Gradisu« v Kidričevem, ki je dvignil članstvo SZ na 95 odst. vseh volivcev.

KAKO POTEKA ANKETA V CIRKOVCAH

Kakor drugje, tako je tudi v cirkovski občini v teku akcija za povečanje števila članstva v polnem teku. Ker občani sedaj najbolj sušijo, je čas za akcijo nekoliko nepovojen, vendar neugodno vreme pripomore, da odborniki najdejo ljudi doma in akcija ob dobri organizaciji in tehnični pripravi zadovoljivo poteka.

Po dosedanjih poročilih je število članstva naraslo doslej za okrog 25 odstotkov. Akcija pa še ni končana.

V nedeljo so bili posebno uspešni delavci pri anketi Baštevce Janko, Frangež Marija, Letonja Leopold in Javernik Slava v Jablanah, v Starošinčih učiteljici Peleč Marija in Golob Nada ter Kirbiž Anton in Marčič Ivan. V Šikolah in Strgonjci akcija tudi dobro uspeva, prav tako v Gorici, kjer pa je odstotek volivcev, ki so člani SZDL že itak ugoden. V samih Cirkovcah bo uspeh verjetno najboljši. V Zupečji vasi in v

članstva SZDL za 80 odst.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Obiščite razstavo povojnih izumov in tehničnega napredka v Ljubljani

Razstava povojnih izumov in tehničnega napredka FLRI v Ljubljani traja od 16. do 24. junija letos ter je prva te vrste pri nas. Sicer vsaka razstava ali sejem prikaže gotov napredek gospodarstva, toda ta prireditelj se ukvarja samo s tehničnim razvojem naše industrije, prometa, elektrogospodarstva in drugih gospodarskih panog, po drugi strani pa nam izčrpno prikazuje iznajditeljsko dejavnost v naši državi. Pri nas doslej ni bilo mogoče videti domačih izumov zbranih na enem mestu, kar je bistveno oteževalo njihovo spoznavanje in praktično izrabo. Organizatorji razstave žele zato s to prireditvijo pospešiti spoznavanje tehničnih kadrov v industriji z vsemi novimi pridobljenimi tehnikami, z različnimi domačimi izumi, katerih praktična uporaba bo prispevala k zboljšanju in povečanju produkcije in drugim novostim.

Oba dela razstave — razstava izumov in razstava tehničnega napredka napolnjeta vse razstavne prostore Gospodarskega razstavišča.

Jugoslavije. Pri tem sodeluje 38 podjetij oz. ustanov iz Slovenije, 6 iz Srbije, 5 iz Hrvatske, 2 iz BiH in 3 iz Ap. Vojvodine.

Samostojno na razstavi nastopa Ljudska tehnika, ki prireja svojo razstavo pod naslovom »Otrok, tehnika in šola«. Velik del paviljona »C« s približno 450 m² ureja glavni odbor Ljudske tehnike Slovenije, kot organizator tega dela razstave.

Prikazane so mnoge praktične in vzgojne igračke za različne starosti otrok, samodejavnost osnovnih organizacij Ljudske tehnike na področju tehnične vzgoje mladine, dejavnost šol, gimnazij in učiteljskih v tej smeri, pripomočki za učila kakor tudi prototipska dejavnost mladih tehnikov. Razstava prikazuje politehnično vzgojo mladine v šoli in izven nje, uspehe organizacij Ljudske tehnike za tehnično vzgojo mladine in podobno.

Razen mnogih šol in organizacij Ljudske tehnike so poslane na razstavo mnogo gradiva tudi razne ustanove in tovarne za proizvodnjo igračk in učil. Veliko pozornost med temi vzbuja predmeti Zavoda za šolsko opremo in šolskega servisa iz Zagreba, tovarne tehničnih igračk »Mehanotehnika« iz Izole, Državne založbe v Ljubljani in druge. Med mnogimi zanimivostmi LT je zlasti železnica Zagorskega rudnika v miniaturni.

Kot samostojen razstavilavec nastopa tudi Jugoslovanska armija, ki prikazuje različno športno orožje in primere presusmeritve vojne industrije na proizvodnjo predmetov široke potrošnje.

Elektrogospodarska skupnost prikazuje razvoj elektrogospodarstva po vojni.

Prikazan je tudi nastanek elektrarne od projekta do končne realizacije.

mazavega mila, mušjega lesa, tekočega pantakana. Navedena sredstva so gotovo smrt listni uši. Njih rabs je enostavna.

Močilo oziroma škropivo pripravimo iz vode in enega od navedenih sredstev. Za 100 litrov vode vzamemo ali 1 kg tekočega izvlečka in 1,5 kg mazavega mila ali enostavno 10 kg nikotina brez dodatka mila, ali 1 kg tekočega pantakana, ali 4 kg kukovine mušjega lesa. Škropivom uničujemo uši tedensko po dvakrat, ker so skrite pod zavitim listom, na spodnji strani so nekako mastne in se jih škropivo težko prime. S temi sredstvi smo uničili žive uši, njih zarod in posamezne živalice ostanejo nezadete, žive, kar je dovolj za ponovni zarod, ker se kaj hitro množe.

Listna uš škoduje listu, ovirga v razvoju, listna funkcija za sadiko je omejena, v mnogih primerih uničena. Ze zadnjic smo povedali o važnosti lista za vsako rastlino, zato tega ne ponavljamo. Vinogradniki dobro vedo, kakša škoda nastane na trti, ako peronospora ali toča uniči trti list. Tega naj se zavedajo tudi vrtničarji, sadjarji in poljedelci.

Listnih uši na sadikah je pa mnogo, škoda ki jo povzročajo bo velika. Zato pozivamo na zatiranje teh. Povsod, kjer vidimo mravljo na sadikah, poščimo listne uši in jih takoj uničujemo, sicer jim zrastejo krila za lažje razširjenje.

Cena nikotinu je 90 do 100 dinarjev, tekočemu pantakanu 135 din za 1 kg. Zahtevajte jih v svojih združinskih trgovinah.

Letošnja matura na ptujski gimnaziji

K letošnji maturi na ptujski gimnaziji se je prijavilo 29 kandidatov. Izpit so opravili vsi s prav lepim uspehom. Kandidati so že v času svojega šolanja pokazali veliko študijsko prizadevnost in interes za

cilindre in spremenili običaj v prirske slovo od svojega profesorskega zbora, nato pa v prijetno zabavo s sedmosolci, polno duhovitih šal in mladostne razigranosti. Ob zaključku mature je ce-

naše sodobno družbeno dogajanje. Slednje se je odražalo zlasti ob živahnih razpravah v Marksističnem krožku, pa tudi v drugi šolski in izvenšolski dejavnosti. Za letošnje maturante je značilno da so ob tradicionalni predaji ključa svojim naslednikom docela opustili

stital abiturientom k uspehu odposlanec SPK LRS prof. Polenc Anton, ki jih je ob enem spomnil na pomembne naloge v naši družbeni skupnosti, ki jim je omogočila in jim bo tudi v bodoče — vsestranski in svobodni razvoj.

Obvezniki PVV II. izmene so uspešno pravili svoje naloge

Obvezniki predvojaške vzgoje II. izmene so na taborjenju v Lovrencu na Dravskem polju končali z lepimi uspehi na vojaškem, političnem, športnem in kulturnem polju.

Miklavža pri Ormožu 15, s Koga 14 in iz Ptuja 3 mladinci, ali skupno 107 mladincev iz II. izmene.

Pred zaključkom taborjenja II. izmene je po petnajstdnevem uspešnem delu na vzgojnem polju bila konferenca, na kateri je organizacija Ljudske mladine sprejela nove člane. Sprejeti so bili iz področja Podlehnik 34 mladincev, iz Polenšaka 14, iz Ormoža 27, iz

Po sprejemu so pionirji iz Kidričevega uprizarili mladinsko igrice »Grudica«, s katero so mladince zelo navdušili. Zvečer so se mladinci zbrali ob tabornem ognju, ki je bil prirejen v počastitev sprejema novih članov v organizacijo Ljudske mladine.

Bagar Feliks

Sprejem novih članov v mladinsko organizacijo

Vodna skupnost za melioracijo pesniške doline v Ptuj

Na podlagi 10. člena Osnovnih pravil Vodne skupnosti za melioracijo Pesniške doline in sklepa Upravnega odbora z dne 14. aprila 1956 sklicujemo **REDNO LETNO SKUPNINO** ki bo v petek, dne 29. junija 1956, ob 7. uri v dvorani OK ZKS v Ptuj v naslednjim

Vse člane skupščine prosimo, da se zasedanja gotovo udeležijo. Delegati, ki iz opravičenih razlogov ne bodo prišli na zasedanje, naj to po možnosti predhodno javijo upravi Vodne skupnosti.

Skupščina bo pričela z delom točno ob 7. uri. Kolikor ob doletenem času ne bo sklepna, bo po enournem čakanju sklepa veljavno ob vsakem številu navzočih delegatov. Ptuj, dne 15. junija 1956.

Upravni odbor.

(Nadaljevanje s 1. strani)

POZIV DAVČNIM ZAVEZANECEM

Pozivamo vse davčne zavezanca, da v 8 dneh od dneva prejema položnice za plačilo zapadle takse po tar. št. 61-66. Po tem roku se bo uvedla prisilna izterjatev.

OLO Ptuj, Uprava za dohodke

dnevni redom:

1. otvoritev;
2. izvolitev verifikacijske komisije in ugotovitev sklepčnosti;
3. izvolitev delovnega predsedstva;
4. izvolitev zapisničarja in 2 overovatelev;
5. poročilo upravnega odbora;
6. poročilo nadzornega odbora;
7. zaključni račun za l. 1955;
8. diskusija po poročilih;
9. sprejetje proračuna dohodkov in izdatkov za l. 1956;
10. določitev najvišjega zneska posojila, najetega v letu 1956 in kratkoročnega kredita;
11. sklepi;
12. razno.

Zakaj teka mravlje po zelenih rastlinah?

Cele vrsta kmetijskih rastlin služi mravljam za sprehajališča. Opazimo jih na solati, fižolu, bobu, pesi, vrtnicah, ribezu, na mladem sadnem drevju in celo na osatu in marsikje drugje. Povsod zapazimo urni tek pridne mravlje. Mnogi ne vedo pomena in namena tekanja, zato ne bo odveč, če malo bližje spoznamo delo, ki ga mravlje opravljajo.

Mravlja je gozdni sanitet, ker pospravlja ostanke poginulih živali. V mnogih primerih najdemo mravljo v šrambi, kjer stikajo za slaščicami (sladkor in med). Hrane mravljam so predvsem razne sladkarije.

Vprašujemo se, kaj neki išče mravlja na kmetijskih rastlinah, če ji je sladkarija najbolj ljubša hrana. Ze pred stoletjem so zapazili, katere živalice skrbiijo posredno za hrano mravlji. Med drugim je listna uš tista, ki izloča sladko tekočino, ki je mravlji priljubljena hrana. Povsod na zelenih rastlinah, kjer so listne uši zasidrane na mladih listih in vejicah, pa so mravlje njih stalni gost. Mravlji so listne uši dojna krava, zato jih celo neguje in prenaša

iz sadike na sadiko, iz vejice na drugo, s spodnjih vej v vrhove itd. Toraj povsod tam jih odnaša, kjer je listnih uši preveč ali pa zaradi odmiranja pašne nimajo možnosti življenja in proizvajanje sladke tekočine za mravlje.

Mravlje niso škodljive trdnostim kmetijskim rastlinam direktno. Škodijo rastlini s tem, da nanjo prinese listne uši in tako pospešijo razvoj teh. Kdor odpravlja oziroma preprečuje pot mravlji na sadiko (drevo), sicer prepreči širjenje uši, ne bo pa tega preprečil vse dotlej, dokler ne uniči listne uši same.

Letos je najti mnogo listnih uši na vseh sadikah. Cim nežnejša in bujnejše rastoča je rastlina, tem več uši najdemo na njih. Zato je prav, da pregledamo po vrtovih, parkih pred hišo in po sadovnjaku, zlasti novo zasajena drevesa. Ko smo ugotovili listne uši, jih je treba takoj začeti preganjati. Listno uš najlažje uničimo z namakanjem ali temeljitim škropljenjem pod list rastline in na posamezne vejice z mešanico tobačnega izvlečka in

IZUMI

Za razstavo izumov se je prijavilo 288 izumiteljev s 437 izumi, in sicer 130 izumiteljev iz Srbije, 73 iz Slovenije in 85 iz Hrvatske in BiH.

Vse prijavljene izume je pregledala posebna tehnična žirija. Žirija je pregledala tehnično dokumentacijo izumov in odobrila 333 izumov 229 izumiteljev, ostale pa je izločila. Vsi odobreni izumi so razstavljeni v obliki modelov, prototipov, sličic ali fotografij.

Ti izumi se nanašajo na najrazličnejše panoge proizvodnje, tehnike, prometa in tudi na razne tehnične izpopolnitve itd.

Zanimivi in gospodarsko pomembni so zlasti izumi, ki jih razstavlja Metalurški inštitut, Kemični inštitut, Zelezarna Jelenice in druge tovarne in inštituti, predvsem zaradi tega, ker so deloma že praktično uporabljeni.

RAZSTAVA TEHNIČNEGA NAPREDKA

Na tem delu razstave razstavlja 54 največjih podjetij, inštitutov in ustanov iz cele

Ing. Zorec Egon

O vtisih z ekskurzije po Slavoniji in Baranji

(Nadaljevanje)

Takoj v začetku opazim, da novi plačni sistem v kmetijstvu vpliva na povečanje storilnosti dela. Zaslužek po učinku, po času, je torej tudi v kmetijstvu nujen. Doselej je pač najbolj neurejen plačni sistem v kmetijstvu. Mnoga posestva nimajo namreč mnogo evidenc o doseganju norm. Sistem zaslužka se mora v tem letu urediti po vseh posevstvih.

Želim opisati izkušnje kmetijskega posestva »Jasenovca«. Organizacija proizvodnje in uveljavljanje novega načina nagrajevanja delavcev na tem posestvu je izkristalizirana. Vsekakor bi bilo treba tek način vpejlati povsod in tako revidirati dosedanj sistem nagrajevanja. Novo organizacijo dela in proizvodnje kot tudi novi plačni sistem je na tem posestvu vsklajeno s splošnim gospodarskim razvojem dežele in družbenimi odnosi. Dohodek iz poljedelstva in živinoreje na tem posestvu je visok. Povečal se je od 150 tisoč na 200 tisoč po hektaru. Delo je v celoti mehanizirano in uveljavljen je novi način nagrajevanja delavcev. Celotna poljedelska proizvodnja na tem objektu je podrejena proizvodnji mesa in mleka. Namesto trideset raznih kmetijskih pridelkov jih prideluje posestvo le šest, in to v glavnem za potrebe živinorske krme. Poljedelska dela so tu povsem mehanizirana, tako da porabijo za pridelok 1 mtc pšenice, 4,4 efektivne delovne ure, kar je mnogo manj kot prej. Pri pridelku ječmena (30 metrcetov na hektar) je dosežena skoro svetovna raven, kar bo vplivalo tudi na pridelovanje pšenice. Brutoprodukt je na tem posestvu za 50 odstotkov večji kot lani. Dobiček pa je istovčasno narasel od dveh milijonov na 35 milijonov dinarjev letno. Lani je delavec ustvaril 450.000 dinarjev, letos pa vsak delavec povprečno dva milijona. Storilnost je torej narasla za 400 odstotkov. Hkrati se je število delavcev zmanjšalo od 180 na 84. Tudi proizvodni stroški so se zmanjšali. To posestvo prodaja sedaj meso po 160 do 170 din/kg, medtem ko je na drugih pose-

stvih še mnogo dražje. Vidimo torej, da je objekt »Jasenovca« kazipot, kako se naj naša gospodarstva preorientirajo.

Tudi tu je govedoreja močno zastopana, in to po simentalški pasni.

Uvažajo pa tudi molznice, črno-bele frizijske in pa rdeče danske. Letni povpreček molznosti gre do 4500 litrov. Spreminjajo tudi strukturo v prasičjereji. Poleg domače svinje goje tudi veliki jorkšir.

Po ogledu tega objekta nas pot vodi v center posestva, to je Belje-Kneževu. Tu so upravni prostori posestva, stanovanja strokovnjakov itd. Nas zanimajo velike strojne delavnice. Pogled nanje daje videz tovarne. Celotna mehanizacija je tu zastopana. Tu med drugim izdelujejo razne avtomatične naprave, aparate za molžo, avtomatske napajalnike, prevozne in stabilne škropilne agregate, sušilnice za zeleno krmo, predelujejo traktorje »Ansaldo« itd. Skratka vse, kar rabi posestvo, se izdeluje tu. Spotoma si ogledamo tudi sladkorno tovarno. Pot nas vodi v tako zvan »Kokingrad«. Tu je perutninarska farma. Pravo mestce. Na tisoč kokoši leghorn, rodesland, sussex. Zadnje imenovana pasma ima večjo nesnost in tudi večjo težo. Prav lepo je urejena valilnica. Močno je zastopana vodna perutnina, gosi in ra-

večer je že in s tem je ogled najvažnejšega v Belju končan. Prav vsi smo z ogledom zadovoljni. Marsikaj novega in koristnega smo videli.

Naslednji dan je čas ogledov v Osijeku in bližnji okolici. Zjutraj smo si ogledali tovarno vžgalice in mlekarino, kjer izdelujejo mleko v prahu. Najplodovitejši pa je bil ogled za druge v Retfali.

Najprej nekaj o organizaciji te zadruge. V zadruge je vključenih 750 članov, od tega je 481 delavec in uslužbenec stalno zaposlenih v zadruzi.

Organi zadruge so skupščina, združni svet, upravni in nadzorni odbor. Najvišji organ je skupščina, ki jo redno sklicuje združni svet.

Združni svet je povsem novo telo v zadruzi. Smisel je v tem, da čim več združnikov sodeluje pri neposrednem upravljanju. Upravni odbor je 11-članski. Po svoji funkciji je izvršilni organ zadruge. Upravni odbor je izbral iz svoje sredine tako zvan direktorji ali izvršni odbor, kakor ga imenujejo. Ta sestoji iz predsednika združnega sveta, predsednika upravnega odbora, predsednika in njegovega namestnika ter še 4 ostalih odbornikov. Direktorji pa odloča predvsem o tekočih nalogah med sejami upravnega odbora.

Nadzorni odbor nadzoruje celotno delo odborov in uslužbencev zadruge. Sme zamenjati posamezne člane upravnega odbora ter postavlja na njihova mesta druge. Ne more pa izmenjati nad polovico odbornikov. Komisije: vsaka dejavnost (obrt, kmetijstvo, trgovina, izvoz) ima še svoj poseben organ (komisijo). To je tako zvan »rukovodeči organ pogona«. Odnos združnikov do zadruge je pravičen, Zadruga je usmerjena v: a) trgovino, b) obrtnost, c) kmetijstvo, č) izvoz. Vsak sektor ima več obratov, v vsakem obratu pa je več delavcev. Tak obrat vodi šef, na čelu delavnice pa je strokovni mojster, ki vodi proces v delavnici. Vsak obrat ima tudi svojo delavnico.

KMETIJSKO GOSPODARSTVO ZADRUGE:

Posestvo je osnovano v l. 1953 iz zemljišč bivše kmečke delovne zadruge, nekaj iz zemljišča zemljiškega maksimuma ter zemljišča bivše mestne ekonomije. Stokovno vodstvo je poverjeno inženirju agronomu. Celotna površina je 742 oralov. Zdrudniki so vložili od tega 120 oralov, ostalo pa splošna ljudska imovina, ki je dana zadruzi v izkoriščanje. Največ površin pa zavzemajo žitarice (38%), prvenstveno: pšenica, koruza, oves, zatem krmske rastline (25%), ki so nujne zaradi živinoreje, industrijske rastline zavzemajo 19% in to največ sirez za metle in vrbo. Zadruga ima svojo delavnico za izdelavo metel in košaric. Vrtnine zavzemajo 13%, travniki in pašniki pa 7 odstotke.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Težne cene

v sredo, 6. junija 1956 (za liter, kilogram ali kos)

Cebula 80 do 100, česen 60, fižol 60, grah 80, krompir (stari) 15, krompir (novi) 70, koleraba 40, cvetača 80, kumare 140, peteršilj 60, solata (endivija) 40, solata (v glavah) 30 do 40, špinaca 80 do 100, korenček 60, koruza 35, pšenica 40, oves 30, proso 50, koruzna moka 40, koruzni zdrob 50, surovo maslo 500, mleko 30, smetana 140, sir 80, kokošiči 500, piščanci 500, kozlički 700, češnje 50, borovnice 100, hisičke 60, jajca 14, jagode (vrtne) 200, jagode (gozdne) 200.

Predsednik občine Juršinci tov. Toplak Janja

Spoznajmo naše občine OBČINA JURŠINCI

Dvig kmetijske proizvodnje in Pesnica najbolj skrbita kmetovalce

Zivinoreja, ki bi naj v bodočnosti, poleg sadjarstva, postala ključna kmetijska panoga v občini, trenutno ne daje tistega dohodka, kot bi bilo pričakovati z ozirom na površine, ki se izkoriščajo v zivinorejske svrhe. Temu je glavni vzrok že nekajkrat omenjeni sovražnik: poplave. Večji del travnikov leži ravno v pesniški dolini, ki jih zadnja leta poplavlja Pesnica letno 3 do 4 krat. Letos so bile že tri poplave in računajo, da bo tretjina sena sploh neuporabnega, ostalo pa bo zelo slabe kvalitete, kar mora slabo vplivati na mlečnost krav ter rasti

Del površin bo treba odvzeti tudi poljedelstvu, ki zaradi težke ilovnate zemlje nima posebnih možnosti razvoja in jih zasajati s krmnimi rastlinami oziroma spremeniti v travniške.

Naravnost odlični pogoji so za sadjarstvo. Sadje, predvsem jabolka, s tega področja, je bilo v prejšnjih časih na glasu. Ameriški kapar je povzročil zadnja leta mnogo škode. Se leta 1946 je bilo na področju občine odkuljenih preko 80 vagonov najkvalitetnejših jesenskih in zimskih jabolk, laniško leto pa samo še 40 vagonov. Iz te zagate bo lahko pomagala samo načrtna obnova, o kateri se med ljudmi, posebno pa v sadjarskih odsekih KZ mnogo razpravlja. Kmetijska zadruga Juršinci se je že lotila konkretnega dela s tem, da je ustanovila drevesnico. Tudi vinogradništvo ima v gotovih delih zelo dobre pogoje. Dejstvo, da je že marsikateri juršinski vinogradnik dobil za svoje vino diplomu na vinarskih razstavah, pač v celoti zavrača mnenje nekaterih, da so juršinske gorice edinele za »šmarnico«.

Ze preje smo rekli, da se juršinski kmetje neradi oprijemljejo naprednejših metod v kmetijski proizvodnji. To je morda povedano nekoliko preostro, morali bi reči, da sprejemajo samo tiste novosti, ki so se že v njihovi ožji oklici dobro izkazale. Prav gotovo je predvsem naloga kmetijskih združenj, da take dokaze tudi priskrbijo. Te naloge se vse tri KZ v občini tudi dobro zavdajo, posebno juršinska, ki je v teh prizadevanjih na enem izmed prvih mest v okraju.

Zemljevid občine Juršinci

je bilo ustanovljeno pred dve leti in ima krog 400 ha zemeljske površine. Zemlja je močno razparcelirana, kar se zadnji čas uspešno ureja, ni primernih gospodarskih objektov itd. Skratka, delovni kolektiv bo moral vložiti še mnogo truda, da bo obrat postal to, kar ožja in širša skupnost od njega pričakuje.

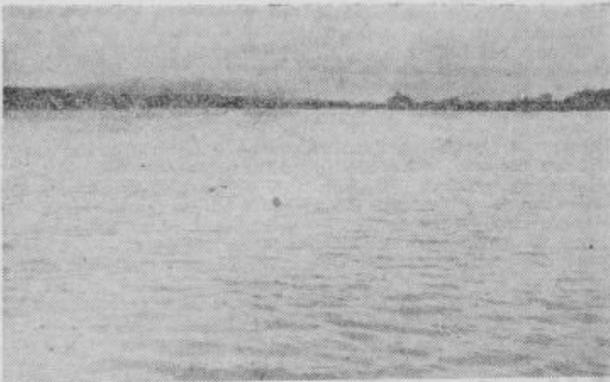
Občinski ljudski odbor in svet za gospodarstvo se dobro zaveda perečih nalog, ki siehrami dan glasneje kričijo po rešitvi. Poleg kmetijskih problemov sta večkrat obravnavala tudi vprašanje obrti, ki je zares pereče, saj je v občini le de-

šolah, kar se pozna tako pri učenih uspehih kot tudi pri obisku šole. Osnovni problem šolstva v občini so šolski prostori v Vitomarcih. To je ena najneprimernejših šol v okraju in ne preostaja nobena druga rešitev kot zidava novega poslopja.

Precej več življenja bo treba vnesti v društva, ki imajo za uspešno delovanje mnogo več pogojev kot marsikje drugod. Na razpolago so tri lepe dvorane, tako da vprašanja prostorov ni. Sploh pa je zanimivo, da gre v juršinski občini vse v troje. Tu so 3 šole, 3 zadruge, 3 pošte, 3 ljudskoprosvetna društva, 3 pereče, saj je v občini le de-

USODA današnje občine Juršinci je ves čas razprav o formiranju novih občin visela na tehtnici. Ze je vse kazalo, da je ne bo, toda na koncu se je le rodila — taka kot je danes. Zakaj je bilo toliko pomislanja in prerekanj? Vsi tisti, ki so iskreno želeli, da bi se komunalni sistem kar najbolje uveljavil, so prav dobro vedeli, da male in gospodarsko šibke občine same v sebi nikoli ne bodo našle vseh tistih sil, ki bi bile sposobne v zadostni meri podpreti naše delovne ljudi v njihovih stremljenjih po gospodarskem in kulturnem napredku. Da juršinska občina teh sil ne bo nikoli imela, je bilo jasno od vsega začetka, toda treba je bilo popustiti. V tem delu Slovenskih goric namreč ni nobenega takega središča, ki bi nase pritegovalo širšo okolico. Tako središče bi bilo v preteklosti prav gotovo nastalo — nekje v pesniški dolini — če na videz tako nedolžen potok kot je Pesnica, ne bi bil tako muhast in nebrzdan. Pesnica poplavi skoraj vsako leto, samo na tem ožjem področju, preko tisoč hektarjev ravninskih zemljišč, zato pa je ostala lepa pesniška dolina nenaseljena in predstavlja nekako mrtvo področje, ki že od nekdaj razdvaja vas in ljudi v tem kotu Slovenskih goric. Tokrat je torej še zmagala Pesnica, toda na koncu in to v kratkem bo zmagal človek, ko bo uredil njeno strugo in jo napravil krotko.

Sedež občine je v Juršincih. To je mala prijazna vasica na dnu ozke doline, ki jo obkrožajo položni slovenjgoriški griči. Juršinci so res nekako v zemljepisni sredini, niso pa niti gospodarsko niti kulturno središče občine. Nase pritegujejo komaj dobro tretjino občine, ostali dve tretjini pa si delita

Poplava Pesnice 8. 5. 1954. Pod ročje med Pacinjem in Mostjem na levi strani ceste, gledano v smeri Pacinje

travniki, po pobočjih pa se vstije gorice in sadovnjaki, pa travniki in pašniki in njive in listnati gozdovi.

Strujenih naselij je malo, zato pa te gledajo hiše in hišice z vseh pobočij in slemen. Tod bivajo prijazni in skromni ljudje, ki pa se vse preveč trdovratno oklepajo starih navad, kar jih odvraca od pridobitev našega časa, ki si le počasi utirajo pot, posebno v kmetijski proizvodnji. Morda je temu nekoliko kriv tudi strup iz belih goric (šmarnica) — toda kje na svetu živijo ljudje brez napak?

in zdravje vse živine. Vsi kmetje, ki imajo zemljo na poplavnem področju so že več let vključeni v »Vodno zadrugo« in nestrpno pričakujejo, kdaj bo urejanje struge, ki je že pričeto v Gorišniški občini, prodrla na juršinsko področje. Ko bo Pesnica ukročena, se bodo pogoji za zivinorejo znatno izboljšali.

Na juršinskih tleh je v junaški borbi padla „Lackova četa“

Za časa narodnoosvobodilne borbe so se juršinski občani dobro držali. Ze leta 1941 je domači zdravnik dr. Spindler, pričel skupno z Lackom organizirati odpor proti okupatorjem, a je bil še isto leto skupno z nekaterimi drugimi ustreljen. Leta 1942 so se borci »Lackove čete« prav radi zadrževali na juršinskih tleh, na katerih se je v avgustu 1942 tudi tragično končala tako uspešno začeta pot »Lackove čete« — to je bilo v Mostjih.

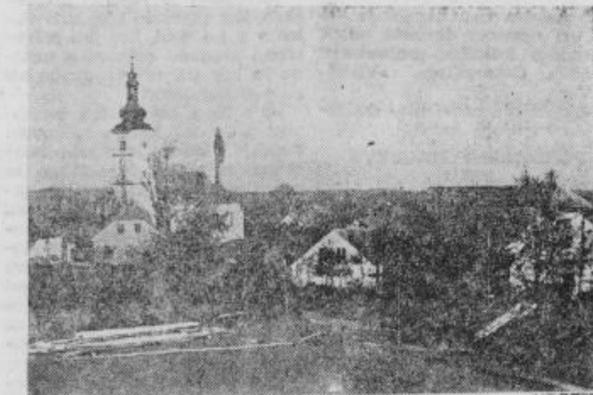
Povedati je treba tudi to, da se je iz juršinske krvi rodil znani slavist in literarni zgodovinar, profesor ljubljanske univerze, akademik dr. Anton Slodnjak. Rodil se je leta 1899 v kmetički hiši v Bodkoveh. V Hvalečincih pa je bil rojen znani rodoljub dr. Fran Jurčela, ki je pred prvo svetovno vojno bil glavni organizator borbe proti nemškemu nacionalnemu in gospodarskemu pritisku.

dične poplave Pesnice, ki so že od nekdaj onemogočale stalno naseljevanje v natranjosti ravnice. Tod pred osvoboditvijo niso bili redki kmetje s 25 hektarji obdelovalne zemlje, bili pa so tudi taki s 40 do 50 hektarji. Njihov vpliv se je seveda razširil tudi na hribovsko zaledje, kjer so imeli svoje gorice in vinčarije.

Vse življenje se v juršinski občini odvija, kot že rečeno, skoraj izključno v kmetijski proizvodnji. Pet tisoč prebivalcev je torej neposredno ali posredno odvisnih od tega kar bo dala zemlja.

Zemlje je okrog 6100 hektarjev, od te pa dobra polovica obdelovalne. Njiv je 1800 ha, travnikov 1350 ha, sadovnjakov 260 ha in goric 240 ha.

V letošnjem občinskem družbenem planu se predvideva naradni dohodek po posameznih kmetijskih panogah v sledečih razmerjih: poljedelstvo 41 odst., zivinoreja 22 odst., sadjarstvo 15 odst., vinogradništvo 12 odstotkov in gozdarstvo 10 odst.

Polenšk

Juršinska kmetijska zadruga ubira pravilno pot

Kmetijska zadruga Juršinci si je do danes ustvarila okrog 7 milijonov dinarjev lastnega premoženja. Ima lastno vinsko in sadno klet, strojno lopo z najraznovrstnejšimi stroji (traktor, mlatnico, trierje, motorno škroplilnico itd.), lastna skladišča, umetno osemenjevalnico

itd. Zadruga ima tudi svojo ekonomijo z drevesnico, matičnjakom in trsnico, tako da bo lahko svoje člane sama začimljila z vsem materialom, ki ga bodo potrebovali pri obnovi sadovnjakov in vinogradov. Pospeševalni odseki zelo živahno delujejo ter povzročajo poleg organiziranja strokovnih služb tudi mnogo skrbi izobrazbi svojega članstva za raznimi predavanji in krajsimi tečaji. Dobro je uvedena tudi hranilna služba, vendar so vloge v zadnjem času precej padle, ker se izvaja elektrifikacija. Tudi ostali dve zadrugi v Vitomarcih in na Polenškaku sta že pokazali nekaj uspehov, vendar mnogo manj kot juršinska.

K napredku kmetijske proizvodnje bi lahko mnogo prispevalo tudi kmetijsko gospodarstvo v Juršincih, ki pa je zaenkrat na žalost med najslabšimi v okraju, tako, da z dobrimi zgledi še ne more vplivati na svojo okolico. Posestvo

Zadruga Juršinci

vet obrtnikov, to se pravi en obrtnik na 600 prebivalcev. Odbor je odločil, da bo pričel delati »Turistično društvo Gomila«, ki mu vse od ustanovitve predseduje, zdaj že skoraj lebor tudi s cestnimi in drugimi komunalnimi napravami, k sreči ima pri tem veliko pomoč v krajevnih odborih. To seveda še ni vse — tu je še elektrifikacija, tu so še vsa druga vprašanja od šolstva do socialnega vanstva. Vsekakor bi se maralkaj hitreje oziroma sploh rešilo, če bi se sveti ljudskega odbora malo bolj razgibali. Človek se ne more znebiti vtisa, da so občičali nekje v blatu in ne znajo naprej. Prav gotovo je njihovo delo težje tudi zaradi tega, ker nimajo trdne opore v političnih organizacijah, saj je imela na primer Socialistična zveza do nedavnega včlanjenih le 32 odst. volivcev, zadnji čas se to stanje popravlja in vse izgleda, da bodo število članstva povečali za preko 100 odst. Potem bo delo seveda lažje, ker bodo ustvarjeni ožji stiki z množicami in njihovimi problemi.

Nekaj aktivnosti so pokazali tudi šolski odbori na vseh treh njegoriških pokrajino.

gasilska društva, 3 gostilne in celo 3 bare. Najbolj aktivno društvo je »Turistično društvo Gomila«, ki mu vse od ustanovitve predseduje, zdaj že skoraj lebor tudi s cestnimi in drugimi komunalnimi napravami, k sreči ima pri tem veliko pomoč v krajevnih odborih. To seveda še ni vse — tu je še elektrifikacija, tu so še vsa druga vprašanja od šolstva do socialnega vanstva. Vsekakor bi se maralkaj hitreje oziroma sploh rešilo, če bi se sveti ljudskega odbora malo bolj razgibali. Človek se ne more znebiti vtisa, da so občičali nekje v blatu in ne znajo naprej. Prav gotovo je njihovo delo težje tudi zaradi tega, ker nimajo trdne opore v političnih organizacijah, saj je imela na primer Socialistična zveza do nedavnega včlanjenih le 32 odst. volivcev, zadnji čas se to stanje popravlja in vse izgleda, da bodo število članstva povečali za preko 100 odst. Potem bo delo seveda lažje, ker bodo ustvarjeni ožji stiki z množicami in njihovimi problemi.

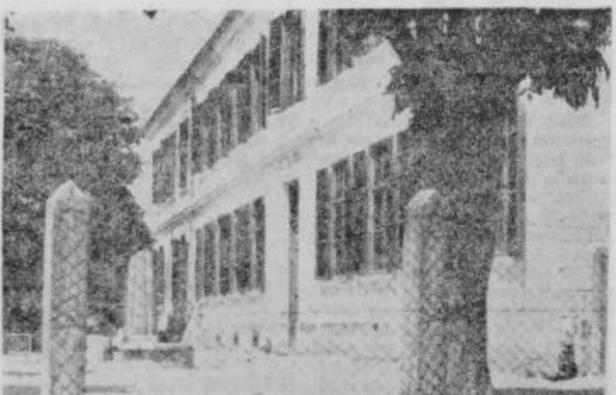

Razgledni stolp na Gomili

zida počasi toda vztrajno kamen na kamen in si prizadeva, da bi svetu čimbolj na široko odprlo vrata v prelepo slove. njegoriško pokrajino.

Gozdovi v Mosteh, kjer je bil ranjen Lacko in kjer so padli njegovi tovariši

Šola Juršinci

Razen nekaj učiteljev in obrtnikov so v občini sami kmetje. V notranjosti občine prevladujejo mali kmetje in bajtarji. Ti v sezoni odhajajo od doma in si služijo kruh z zidarstvom in tesarstvom. Znani so tudi juršinski »cepiljači«, ki jih kličejo celo na Primorsko, ker znajo zares mojstrsko cepiti vinsko trto. Toda vsi se spet vračajo domov, k ženam in otrokom — ne prav vsi, mladina ostaja tudi v svetu in se zaposluje v industriji. V nasprotju z drobnolastniško notranjostjo pa so se v ravnici, ob robu pesniške doline, v vsej dožini okrog osem kilometrov, razvili povečini sami veliki kmetje — »gruntarji«. Na tak razvoj zemljiške posesti so prav gotovo bistveno vplivale perio-

NOŠ KUMENTAR

Pomirjenje u Alžiru?

Francoski ministrski predsednik Mollet je končno izrazil pripravljenost francoske vlade za pogajanja z alžirskimi uporniki.

Francoska vlada je doslej vztrajala na pripravljenosti pogajati se z »predstavniki alžirskih muslimanov«, ne pa tudi s predstavniki gverilskega gibanja.

Do te spremembe je prišlo nedvomno po spoznanju, da se mora, če se hoče doseči konec prelivanja krvi v Alžiru in pa splošna pomiritev, stopiti v stik s tistimi silami, ki v sporu neposredno sodelujejo.

Pobuda predsednika vlade Molleta je vsekakor realna poteza, ki vsebuje določeno dozo optimizma za rešitev alžirskega vprašanja.

Dulles

Pineau nedvomno naletel na trd oreh spricho dejstva, da je ameriški kongres zmanjšal program pomoči tujini za milijardo dolarjev, s čimer je zamislil »Atlantske gospodarske zveze« obsojena na životarjenje brez ameriške pomoči, vsaj tako izdatne, kakor si je to Pineau zamisljal, kot na drugi strani zaradi tega, ker je Dulles še vedno mnenja, da se na Vzhodu ni nič izpremenilo, če pa se je, da je to rezultat trdne atlantske politike, ki da je prepričala Stalinove naslednike, da z Zahodom ni moč stvari reševati s silo.

Pineau bi rad pridobil Američane tudi za to, da bi podprli francoske načrte o alžirsko-francoski-muslimanski skupnosti.

Toda Američani zavzemajo v pogledu reševanja kolonialnih zadev v Africi stališče, da je treba kolonialnim narodom pripoznati neodvisnost.

Pineauja torej čaka silno težko delo. Ali mu bo kos, se bomo prepričali v kratkem.

Mollet

PINEAU V WASHINGTONU

Francoski zunanji minister Pineau je odpotoval v Združene ameriške države, da bi pridobil ameriške politike na eni strani, za to, da bi bili naklonjeni njegovim zamisli o »Atlantski gospodarski zvezi«, s čimer je mišljena prelevitev Atlantskega pakta v atlantsko gospodarsko organizacijo in na drugi strani za to, da bi jih pridobil za pripoznanje sprememb v

Pineau

Sovjetski zvezi in s tem k spremembi njihove politike tudi do Vzhoda. V obeh pogledih pa bo

njih egiptovskih vlad, da bi dosegle ta cilj.

Odhod tujih sil je za Naserjev režim največji uspeh ter zato ni slučaj, če je Naser sedaj nastopil pred Egipčane z referendumom, da bi naj glasovali zanj kot za bodočega predsednika republike.

Naj še omenimo, da pride Naser v kratkem na uradni obisk v Jugoslavijo, ki s simpatijami spremlja borbo njegove države za razvoj in neodvisnost.

Te dni je na obisku v Kairu novi sovjetski zunanji minister Šepilov. To so nekateri seveda sprajljali v zvezo z umikom britanske vojske iz Egipta ter razpravljali o možnostih, da se bo sedaj Egipt naslonil na vzhodne države.

Toda iz izjav angleških kakor britanskih državnikov je razvidno, da bosta državi svoje stike sedaj še zboljšali, seveda na enakopravnih načelih, o čemer do sedaj spricho prisotnosti britanskih čet v Egiptu ne bi mogli v celoti trdit.

Omenjene napovedi so torej verjetno brez prave podlage.

RAZVOJ CIPRSKEGA VPRAŠANJA

Guverner Cipra Harding se še vedno nahaja v Londonu in razpravlja z britansko vlado o ciprskem problemu.

Baje je v pripravi ustava za otok Ciper, ki bi naj jamčila otočanom samoupravo, guverner pa bi naj obdržal nadzorstvo nad obrambo, zunanjo politiko in notranjo varnost.

V Londonu smatrajo, da bodo Grki ta predlog sprejeli. Angleži bi radi torej rešili ciprski problem brez Makariosa.

Ob zaključku šolskega dela v Podlehniku

Naše šolsko delo smo zaključili z uspešno šolsko proslavo, ki so jo organizirali najbolj marljivi učitelji šole. Ob tej priložnosti se je tov. upraviteljica Maučičeva poslovila od učencev, ki so letos zaključili obvezno osemletno šolanje. Slovo je bilo zares ganljivo, saj so se učenci ločili od velike družine, kateri so pripadali toliko let. Poleg tega pa smo se tudi poslovili od tovarisev, ki bodo premeščeni.

Na proslavi so nastopili pionirji z igrico, ki je lepo uspela. S tem so dokazali, da se je vredno z njimi truditi in jim nuditi pomoč. Sledilo so pevске točke in recitacije. Na koncu pa smo otroke še pogostili.

Omeniti je treba, da smo povabili tudi starše, ki pa se te proslave niso preveč množično udeležili. Clovek je nehoti dobil vtis, da je večina otrok brez skrbnih roditeljev.

D. M.

IZ MAKOL

V nedeljo, dne 24. junija, ob 15. uri uprizorili dramski odsek domačega kulturno-prosvetnega društva Ostravskega »VRNITVE«.

Makolčani, napolnite dvorano do zadnjega kotička.

PLANINSKO DRUŠTVO PTUJ

privedi v nedeljo, dne 24. junija 1956, v lepem vremenu izlet na Pohorje z odhodom iz Ptuj ob 5. uri. Zbirališče na Trgu mladinskih brigad. Prijave sprejema do vključno sobote dopoldne tov. Mira Pinoza.

Prevozne stroške prevzame društvo za svoje člane. Vabljeni na lep izlet!

Planinsko društvo Ptuj

Koščičasti kmet je odhitel mimo in ni nič odgovoril.

»Jeznorit clovek!« je pomislil Jernej in je zmajal z glavo.

»Med pravične sodnike je šel, pa je našel razbojnika!«

Stal je na hodniku in ni vedel, na katere duri bi potkal. In ko je stal in gledal, so se odprle duri na stečaj. Zelo dolg in zelo suh clovek, črno oblečen, kozjebrač, je stopil iz sobe, šel je mimo in je pustil duri odprte.

S klobukom v roki, plah in radoveden je gledal Jernej v izbo. Tam za leseno pregrado, za veliko, s papirji obloženo mizo je sedel sodnik; debel, plešast gospod z dolgimi brki in nejevoljnim obrazom. Za drugo mizo je pisal mlad pisar.

Sodnik je vzdignil glavo in je pogledal po strani na Jerneja.

»Kaj pa je?«

Z opreznim korakom je prestopil Jernej prag.

»Pravice iščem, krivico tožim!« je rekel Jernej. »In mislim, da sem prišel na pravi kraj!«

Pisar je nekoliko okrenil glavo in se je nasmehnil, tudi sodnik je privzdignil obrvi.

»Le brž povej!«

Jernej je zvrnil culo in škornje na klop, stopil je k pregraji in se je naslonil nanjo z obema rokama.

»Sodnik, jaz nisem hudoben clovek, nikomur ne privoščim

KULTURA in PROSVETA

MESTNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 23. junija, ob 20. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

PREMIERA. Režija in scena Emil PRELIH k. g. Abonma red Premierski in Izven.

Nedelja, 24. junija, ob 15.30: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Gostovanje v Lovrencu na Dravskem polju (Zadružni dom). Izven. Predprodaja vstopnic v Kmetijski zadrugi Lovrenc na Dravskem polju.

Nedelja, 24. junija 1956: Napovedana predstava komedije »SKANDAL« v Majšperku odpade in bo v nedeljo, dne 1. julija 1956, ob 20. uri v Majšperku (Sindikalna dvorana Tovarne vojenih izdelkov).

Torek, 26. junija 1956, ob 16. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Abonma red LMS-1.

Torek, 26. junija 1956, ob 20. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Abonma red »B« in Izven.

Sreda, 27. junija 1956, ob 20. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Abonma red »A« in Izven.

Četrtek, 28. junija, ob 16. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Abonma red LMS-2.

Četrtek, 28. junija, ob 20. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Izven.

Petek, 29. junija, ob 20. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Gostovanje v Ormožu (Dom »Partizana«). Abonma iz Izven. — Predprodaja vstopnic pri trg. podj. »VZOR«, Ormož.

Sobota, 30. junija ob 20. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Izven.

Drago Zupančič

Vloga učnega mojstra pri vzgoji in izobraževanju vajenca

Naše vajence želimo pravilno vzgajati in izobraževati, zato pa jih moramo v prvi vrsti poznati za njihove psihološke strani. Poznati in spoznati moramo njihovo dobo, ki je najbolj zanimiva in za nje tudi najbolj odločilna in lahko tudi najbolj uspešna za njihov nadaljnji razvoj — to je na vajenčevo puberteto.

Velikokrat se vzgojno pregrešimo, ker premašo poznano vajence v tej dobi, ker jim privoščimo pre malo obojetovske topline in ker jih precenjujemo ali pa podcenjujemo.

Vajenčeva pubertetna posebnost se najbolj kaže v njegovem vedenju. Mnogi smatrajo mladostno zaletelost in vedrino za neposlušnost, sanjavoost in zaprtost, za potuhnjenost. Napačtam pri učenju sledijo navadno napačne sodbe in prestrogi zaključki, ki vsiljujejo vajencu občutek, da je manj sposoben za dojemanje. Tu se rodi ključna občutka manjvrednosti, ki se razvija kakor bolezen do občutka nesposobnosti in sovražstva do poltka, čeprav so dani pogoji, da bi vajenec v stroki dobro napredoval.

V svoji življenjski razvojni dobi pubertetnika ima vajenec telesnorazvojne značilnosti ter svoje duševne posebnosti. Močno se zanima za vse dogajanje v okolici. Odkriva se mu nov svet. Odkrivati prične družbeno pogojenost individualnega življenja. Ne zagleda le sebe v družbenem okviru, ampak tudi družbo samo in probleme v novi luči. Osebnost ga začne zanimati zakonitost družbenega razvoja, politična, ekonomska in socialna vprašanja, vprašanja o smislu življenja, vprašanja človekovega mesta in pomena v svetu. Nanj pritiska tiseč vprašanj in ta naval mu spodnaša tla. Potreboval bi cloveka, ki bi ga držal v ravnovesju in mu odgovarjal na njegovih tiseč vprašanj. In ker ga navala in razočaranja značilni nima, nastopajo pod težo tega konflikta. Trga se od staršev, ker se mu zdi njihov svet zastarel, preveč urejen, dokončan, premašo uglašen na njegove lastne probleme. Trga se od svojih vzgojiteljev in mojstrov ter učiteljev, ker ne znajo prisluhniti njegovim razvojnim potrebam in njegovemu razpoloženju.

komedija v treh dejanjih. Gostovanje v Ljutomeru (Dom kulture). Abonma in Izven. Predprodaja vstopnic pri blagajni kina.

Nedelja, 1. julija, ob 15. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Nedelja, 1. julija, ob 20. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Gostovanje v Majšperku (Sindikalna dvorana Tovarne vojenih izdelkov). Abonma in Izven.

Torek, 3. julija 1956, ob 20. uri: Avery Hopwood »SKANDAL«, komedija v treh dejanjih.

Izven. — Zaključek sezone 1955-56.

Uprava Mestnega gledališča Ptuj naproša tem potom vse abonente, ki še niso poravnali obrokov abonmaja, da vplačajo iste pri svojih predstavah pri gledališki blagajni ali pa v pisarni gledališča.

JAVNI NASTOP HARMONIKARSKIE SOLE V PTUJU

Ob koncu šolskega leta, v ponedeljek, 18. junija so učenci harmonikarske šole pod vodstvom tov. Baša Andreja privedli v dvorani Titovega doma nastop z izbranimi pestrim sporedom.

Igrali so učenci harmonikarji narodne, partizanske in umetne pesmi. Nastopili so posamezno in v skupinah. Priznali so uspehe v harmonikarski šoli v šolskem letu 1955/56.

V prvem delu sporeda so nastopili harmonikarji prvega oddelka, med njimi tudi cibicani s tremi pesmicami.

Vse točke so izvajali učenci s sigurnostjo, zato so bili nagrajeni z burnim aplavzom in priznanjem poslušalcev.

Zanimivo je gledati med mladimi harmonikarji priletnega poštvovalnega tov. Baša Andreja, učitelja naših harmonikarjev, ki se trudi že nad dvajset let z našimi ponirji, da ne pozabijo naših lepin pesmi.

Za trud in uspeh, katerega je imel z našimi malčki, je bil tov. Baša nagrajen z obilnimi šopki, katere so podarili mali harmonikarji svojemu poštvovalnemu učitelju.

V drugem delu sporeda je izvajal višji oddelek tov. Frasa Ferda prav tako posamezno kot v skupinah razne narodne, partizanske in umetne pesmi. Bili so prav tako kot prvi nagrajeni z burnim aplavzom. Za trud so učenke nagradile tov. Frasa s šopki cvetlic.

Skrb Sveta za prosveto ZA IZOBRAZBO UČITELJSTVA

V tednu od 18. do 24. junija 1956 je Osnovna šola Ptuj zopet zaživela. Dnevno se zbere v njej od 80 do 100 učiteljev iz vsega okraja, ki se z veseljem in velikim zanimanjem udeležujejo risarskega in pevškega tečaja. — Vrši se od 8. do 12. ter od 14. do 18. ure.

Tečaj risanja uspešno vodi tov. Ivo Janc iz Maribora, pevski tečaj pa tov. Hasl in Jože Gregorc, ki s svojim prijaznim sproščenim predavanjem pritegneta prav vsakega poslušalca, čeprav je tekom osemurnega — napornega prisostvovanja pouka še tako utrujen.

Udeleženci tečaja smo vodstvu tečaja prav hvaležni za njihovo skrb. Svojo hvaležnost jim bomo pa izkazali z uspešnim in poglobljenim delom v novem šolskem letu.

(Nadaljevanje)

IVAN CANKAR:

Hlapec Jernej in njegova pravica

»Brez sovraštva na pot, težje je v srcu sovraštvo nego bridkost; brez sovraštva so pota — obe roke mu stisni v pozdrav, za roko ga pelji v hišo, kakor sina, ki je zablodil!«

Se se je ozrl na hišo in po polju, po senožehtih, lokah in daljnih pašnikih, in je šel v dolino.

Velika in lepa hiša je sodnija, sredi trga stoji v Dolini, dolgo vrsto oken ima, visoka vrata in nad vrati cesarskega orla.

Cudno in sitno je bilo Jerneju, ko je stopil v prostrano vežo, strah ga je bilo tistega kraja, ki je bil poln jeze in kletve, hudih in krivičnih pravih in krivih priseg.

Naproti mu je prišel služabnik, suhljat in upognjen stavec, ki je nesel pod pazduho velik sveženj rumenih papirjev.

»Bog daj dober dan!« je rekel Jernej in se je odkril.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« se je nasmehnil Jernej in je gledal na suhljate služabnike globoko dol, dolg do stropa, kakor je bil.

»Nikogar ne mislim spraviti na vislice, verjemite! Kaj bi clovek po nepotrebnem žalil cloveka? Drugi naj se pravdajo, drugi naj prisegajo in kolnejo, Jernej se ne bo pravdal! Le poslušajo naj in razsodijo, brez jeze in brez zlegal!«

Začuden in zlovoljen je gledal krivičasti služabnik.

»Kaj blebečeš, koga iščeš?«

»Pravičnega sodnika!«

Služabnik se je namrgodil, pokazal je s kazalcem na stopnice in je šel.

Culo in škornje na rami, palico v roki, je stopil Jernej počasi po temnih stopnicah. Prišel mu je naproti majhen, koščičast kmet, ki je mahal z obema rokama in je bil v obraz ves zaripel od jeze.

»Razbojniki, razbojniki razbojniki!«

Jernej se je hudo »čudil. »Kdo je razbojnik?«

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

»Kaj bi rad?« je vprašal služabnik godrnaje in je premeril Jerneja z čemernim in neprijaznim pogledom.

Pisar se je nagnil preko papiirjev in se je smejal, da so se mu pleča tresla; sodnik je nabubanjel čelo.

»Kaj torej hočeš tukaj? Cemu si prišel?«

Od čuda je odprl Jernej usta in je molčal.

»Cemu da si prišel?« je vprašal sodnik tako osorno in je gledal tako mrko, da je Jernej izpustil pregrado ter upognil hrbet še niže.

»Saj sem razložil svojo zgodbo po vrsti, brez laži in brez opletav: tako se je godilo in nič drugače. Kaj bi še pripovedoval, čemu bi prežvekal? Vaša je sodba in beseda, ne moj! Vi ste zdravnik; pokazal sem rano, pa jo zacelite!«

Zmerom bolj se je čudil sodnik in zmerom bolj osorno je gledal; tudi pisar se je smejal zmerom bolj.

»Ne utegnem mož,« je rekel sodnik, »ne utegnem,« je rekel, »da bi se pogovarjal z vami o steklem polju in o jari kačič! Kar imate povedati, če kaj imate, povejte brez ovinkov, drugače pa se izgubite!«

Tako je rekel sodnik, Jernej pa ni razumel, prestopal se je z noge na nogo, popraskal se je za ušesom in ni vedel kaj bi.

»Kako, sodnik? Če stopim k štacurnarju, da bi kupil tobaka, kaj mi bo ponujal soli? Prišel sem vprašat za pravico, vi pa:

čemu si prišel? Razložil sem svojo pravdo, vi pa: kaj blebečeš? Nisem prišel kupovat soli, gluhi štacurnarji, tobaka mi dajte!«

Vrnil se je čemerni suhljati služabnik z drugim, še večjim sveženjem papirjev pod pazduho.

»Ti, Krušnik,« mu je ukazal sodnik, »primi tega cloveka za roko in mu pokaži, kje da so stopnice in kod se pride na cesto!«

In res je prijel suhljati služabnik Jerneja za roko, tako krepko ga je stisnil, da se je Jernej začudil: »Glej, taka je spetka!«

Na glas pa je rekel Jernej: »Tudi nad teboj, krivični sodnik so še sodniki; in nad vsemi je Bog!«

Vzel je culo in škornje in palico in je šel. Pred stopnicami pa se je vrnil in stopil z dolgimi koraki še enkrat pred pregrado.

»Zdaj vem, krivični sodnik, zdaj vem, kaj je rekel tisti kmet — Bog ga je razsvetlil!«

»Ne kraj pravice — preklet je ta kraj, zavetišče krivičnih pravih in krivih priseg!«

Zamahnil je z roko, še je hotel reči, služabnik pa ga je sunil preko praga.

(Nadaljevanje sledi)

Kako bi obvladali glad TRANSISTOR - čudovit pajek

Vsako leto se poveča število prebivalstva na svetu za 25 do 30 milijonov. Postavlja se vprašanje, ali je mogoče vse te nove ljudi v dovoljni meri prehraniti. Dve in pol stoletji je že preteklo, odkar je na to vprašanje angleški ekonomist Maltus odgovoril s kategoričnim »ne«. Toda sodobni znanstveniki odgovarjajo na to vprašanje pritrilno.

V zgodovini je bil čas, ko je celokupno število prebivalstva bilo 10 milijonov. Danes živi na svetu 2 milijardi 400 milijonov ljudi, to število pa se z vsakim dnem vedno hitreje veča.

Vsakih 24 ur bi lahko našli 70 do 80 tisoč ljudi, več. V enem letu je to skupno 25 do 35 milijonov. To je toliko, kolikor je prebivalcev v Španiji, v Meksiku ali na Koreji.

Vsa ta usta je treba nahraniti. Življenje je neprestan proces izmenjave materij med rastlinjem in živalstvom in vsega kar jih obdaja. Od prehrane je odvisna rast dojenčka, zamenjava porabljene tkiva in predvsem energija za življenje in delo. Živalski organizem je kemični motor, ki zahteva vsak dan določeno količino goriva, da bi lahko funkcioniral. To pomeni vsakdanje potrebe po hrani. Računa se, da ima samo 30 odstotkov prebivalcev sveta dovolj hrane; 20 odstotkov prebivalcev je toliko, da se prehrani, polovica prebivalstva na svetu pa se hrani le slabo in si z muko ohranjuje življenje. To pomeni, da je treba znatno povečati proizvodnjo hrane.

Na srečo je to že stari problem. Ze leta 1798 je Robert Maltus ugotovil v svoji knjigi, ki je povzročila mnogo razburjenja, da je to neresljivi problem. Prišel je do žalostnega zaključka, da človek v tem pogledu ne more ničesar storiti razen, da omeji povečanje prebivalstva na nivo, s katerim se povečuje proizvodnja prehranskih predmetov.

Toda — Maltus se je motil. Zancemaril je dvoje velikih naravnih bogastev: velike površine, primerne za proizvodnjo hrane v Ameriki, na drugi strani pa sodobno znanost, ki sposobna povečati plodnost zemlje in kmetijsko proizvodnjo. Nova zemljišča, nove vrste kultur, sistematična uporaba umetnih

gnojil, uspešen boj proti rastlinskim boleznim in škodljivcem — vse to je doprineslo, da se je povečala proizvodnja hrane.

Vendar v svetu v celoti še ne izkoriščajo možnosti, ki jih nudi znanost. Cenijo, da bi bilo mogoče, če bi vsi pridelovalci hrane uporabljali one metode, ki jih uporabljajo najboljši med njimi, možno podvojiti proizvodnjo hrane. To bi omogočilo, da bi se prebivalstvo sveta v dovoljni meri prehranjevalo in da bi sploh ne bilo potrebno usposobljavati novih zemljišč za proizvodnjo hrane.

Da pa bi zadovoljili tudi potrebam bodočih generacij, bo potrebno še nadalje izboljševati te metode in privajati kulturi

nova zemljišča. Tudi džungle v tropskih predelih in puščave je mogoče obdelovati, prav tako široka prostranstva visokega severa. Seveda ne na isti način in ne v iste namene. Končno so tu še morja in oceani, ki so bogati z živalskim in rastlinskim svetom, iz katerih pa pridobiva človek le droben del za prehrano.

Da bi povečali proizvodnjo je nujno, da obogatimo znanje pri večjem delu kmetijskih proizvajalcev. K temu je še dodatno nenehno raziskovalno delo v vseh področjih, da bi odprli nove možnosti in izgleda za povečanje proizvodnje hranil. Znanost bo zmogala nad puščavo, džunglo in morjem. Le da bo treba v tem pohiteti.

Dosedanji rezultati raziskovanja raka v ZDA in ZSSR

Newyorška zdravstvena ustanova, ki se je specializirala za raziskovanje in borbo proti raku in sovjetska Medicinska akademija sta pred kratkim skoraj istočasno objavili svoje najnovejše izsledke v raziskovanju raka. Čeprav je napredek pomemben, rezultati na Zahodu kakor na Vzhodu še niso takšni, da bi lahko pričakovali skorajšnjo zmago nad rakom.

Viden sovjetski znanstvenik, član Medicinske akademije Timofejevski, je ovrgel teorijo, po kateri bi celice, ki jih je zajel rak, ne mogle ponovno dobiti svoje prvotne strukture. Raziskovanja, ki jih je opravil s kulturami celic, ki jih je zajel rak, so pokazala, da se z izpremembo pogojev, posebno pa s spremembo prehranjevanja celice da doseči, da izgubijo celice svoj rakast značaj in ponovno dobijo strukturo, ki se približuje normalni.

Ni pa še popolnoma jasno, ali je Timofejevskemu uspelo, da bi že rakaste celice dovedel do »skoraj normalnega stanja«, ali pa samo to, da je preprečil, da bi normalne, vendar še ne rakaste celice ne postale rakaste. V časopisu »Sovjetska znanost« je profesor Blohin, obravnavajoč delo Timofejevskoga

ga iznesel tezo, da se tumor pojavlja najčim pri osebah z lja resen problem ventilacije, raznimi kroničnimi boleznimi in da pred pojavom raka obstaja neka vrsta predrakovega stanja, neke vrste kronične vnetje. Zaradi tega vnetja in zaradi čisto se ponavljajočih iritacij nastanejo motnje v centralnem živčnem sistemu. Rast vnetih in iritiranih celic postane lahko zaradi tega anarhična in rak je tu. Toda izkušnje sovjetskih znanstvenikov so pokazale, da je na ta proces možno vplivati, da ga je možno ustaviti in da predrakasto stanje nikakor nujno ne vodi k raku. Diagnostik lahko organizira obrambo pred rakom in razvoj tumorjev prepreči z zdravljenjem starih bolnikov, z odstarnjevanjem raznih iritacij in zboljševanjem življenjskih in delovnih pogojev. Iz tega bi lahko sklepali, da je dosegel Timofejevski uspehe samo pri predrakastem stanju, ne pa že pri rakastem.

Poročilo newyorške zdravstvene ustanove tudi govori o znatnih, vendar samo delnih rezultatih. Pri raku želodca se je zvišalo število primerov, ki jih je mogoče operirati od 10 do 75%. Tehnični uspehi so omogočili operacije pri raku na je-

Če bi znali električno žarnico, ki ne bi bila večja kot radirka in ki ne bi nikdar pregorela, potrošila pa komaj stotinko električnega toka, ki ga trošijo običajne žarnice, in če se ne bi segrela in se ne bi zdrobila, če jo vržemo ob zid, bi brez dvoma mislili, da je to naravnost »čudež«.

Približno tak čudež se je zgodil s skrajno občutljivimi steklenimi cevmi radijskih in televizijskih sprejemnikov, sodobnih sluhovodov in električnih računskih strojev, ki jih nadomešča sedaj tako imenovani transistor, to je naprava iz kovine germanij, ki ima obliko drobnega pajka z dolgimi, kot las tenkimi kraki. Znanstveniki pozdravljajo to iznajdbo kot največjo pridobitev za pospeševanje komunikacij, od-

kar je ameriški iznajditelj Lee De Forest izdelal prvo radijsko cev.

Takih drobnih »pajkov« iz germanija lahko drži kar 100 naenkrat v svoji pesti. Zato bodo novi radijski sprejemniki in razne komunikacijske naprave neprimerno manjše in lažje kot so sedanje, pri tem pa bodo veliko zanesljivejše in bodo trošile veliko manj električnega toka ter bodo veliko trajnejše. Transistorji odpirajo nove široke možnosti za tehnični razvoj radia televizije, radarja in številnih vojaških in letalskih elektronskih naprav.

Cevi radijskih sprejemnikov, na podlagi katerih se je v dvajsetem stoletju razvila industrija elektronskih naprav, niso v bistvu nič drugega kot svojevrstne žarnice. Ko je Edison ugotovil, da se žareče niti iskrijo, je vtknil v žarnico pozitivni konec, da vplvi te iskrice, to je negativne električne naboje ali elektrone. Tako je skozi žarnico srujal električni tok. Pozneje se je De Forestu posrečilo voditi z anteno v žarnico slabe radijske valove, ki jih je veliko močnejši tok električnega voda ojačil in spremenil podzvočne radijske valove v zvočne. Odkar je Forest tako odkril radijsko cev, so jo zelo izboljšali, kljub temu pa je vedno lahko pregori kot njene prednice, navadne električne žarnice.

Ko so v laboratorijih začeli delati na projektu transistorja, so že dolgo poznali določene kristalnatne kovine, ki so slično kot germanij v določeni meri prevodniki električnega toka. Končno se je skupini raziskovalcev vseučilišča Purdue posrečilo znatno očistiti kovino germanij, da je lahko služila kot električni polprevodnik, kar je znatno pripomoglo,

da so iz nje izdelali več električnih kontrolnih naprav.

Med svojimi tozadevnimi poskusi so znanstveniki prišli na to, da se atomski stroj čisteje germanija popolnoma spremeni v posebno sestavino izredno majhnih votlin, ki jih ne vidiš niti pod drobnogledom, in »brezdomnih« blodečih elektronov, če devajo v njega na posebni način tuja telesa. Cim puščamo skozi to kovino električni tok, se njene votline začnejo premikati kot mehurčki v tekočini in nepovezani elektroni hitijo, da zavzamejo v njih svoje mesto.

Znanstveniki so dognali, da se ti mehurčki in elektroni tako razporedijo, da ovirajo svobodno strujanje električnega toka. Po mnenju De Foreste izpolnjuje taka razvrstitev v kovini germanija nalogo antene in primora električni tok, da ojači radijske valove in jih spremeni v zvok.

Ker ni potrebno ogrevati elektronov germanija, prihranimo v tem primeru veliko električnega toka. Tudi hlajenje pregreteh cev, kar čisto predstavljajo odpadke.

Bodoče »večne« pritlikave žepne radijske sprejemnike s transistorji, ki ne bodo potrebovali niti električne baterije niti priključitve na električni vod, bodo lahko izdelali iz čisto enostavne materiala. Ti radijski sprejemniki bodo zlasti zelo pripravnji za taborjenja, za lovce, za rudolovce in za kmetovalce na njihavi in pastirje, na pašnikih. Le majhna toplota, morda samo topla, bo zadostovala za njihov pogon. Pri dosedanjih poskusih je zadostovala celo toplota, ki sta jo povzročili ob medsebojnem stiku dve ploščici različnih kovin ali toplota goreče cigarete.

Zlasti pri avtomobilskih radijskih sprejemnikih bodo tudi transistorji igrali važno vlogo, ker bodo lahko zmanjšali njihov obseg na eno desetino in ne bodo potrebovali več električnega toka, kot ga potrebuje sedaj majhna žarnica, ki razsvetljuje števec na deski pred vozačem, to je samo neznamen del tistega električnega toka, ki ga sedaj črpa cev iz baterije avtomobilskega radijskega sprejemnika. Današnji avtomobilski radijski sprejemniki potrebujejo za povečanje napetosti baterijske struje od 8 na 130 voltov poleg vibratorja še transformator in regulator električnega toka, da lahko sprejme radijske oddaje. Vse te pomožne naprave bodo odveč pri novem avtomobilskem radijskem sprejemniku s transistorji, ki bo črpal potrebni električni tok neposredno iz električne baterije, kar bo znatno zmanjšalo njegovo ceno, težo in obseg.

Prvi transistor, ki so ga izdelali, funkcionira šele pet let, vendar upajo inženirji, da bodo transistorji trajali »večno«, tako da jih ne bo treba izmenjati kot je treba nadomestiti radijske cevi. Transistorje bodo zato čvrsto in trajno vdelali v radijske sprejemnike in prihranili na prostoru in na materialu, ki ga potrebujejo sedaj za izdelovanje tulcev radijskih cevi. Končno imajo radijski sprejemniki s transistorji to prednost, da ni treba čakati, da se segrejejo, preden začnejo sprejemati oddaje. Tako bodo novi radijski sprejemniki s transistorji veliko manjši, lažji, enostavnejši in zanesljivejši kot današnji.

LJUDJE SO VIŠJI

Neki ameriški antropolog, ki je več let proučeval vpliv podnebja na rast ljudi, je prišel do zanimivih zaključkov. Dognal je, da višina ljudi raste vzporedno z oddaljenostjo kraja prebivanja od tropskega pasu. To pomeni: čim hladnejši je kraj, tem višji ljudje tam prebivajo.

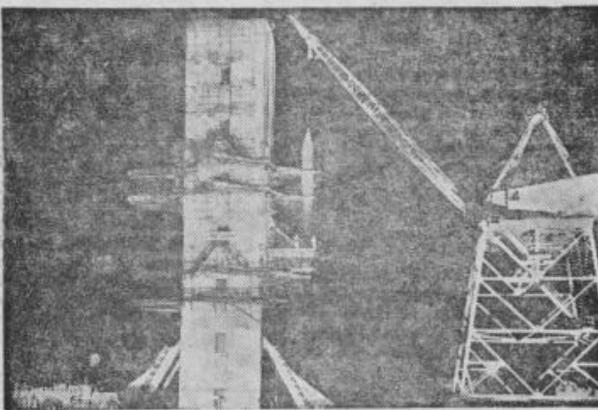
VAS NA PRODAJ

V departementu Cote d'Or v Franciji prodajajo neko vas. Razen cerkve in pralnice je vse naselje, pet kmetij in 180 ha zemlje na prodaj. V zadnjih letih je vas popolnoma izumrla. Mlajši ljudje so šli v mesta in tovarne, stari pa so pomrli in vas je danes popolnoma prazna.

STROGO PREPOVEDANO

V Zahodni Nemčiji je lastnik nekega gozda mislil, da mu bodo ljudje brez drv očistili gozd in je nabil na prvo drevo tablo s sledečimi besedami: »Dovoljujem pobirati suho listje, veje in ostale odpadke.« Toda nihče se zato ni zmenil. Ko pa je nabila tablo, da je najstrožje prepovedano pobirati listje in odpadke, je bil gozd vedno čist.

Nova vrsta dirigitiranih izstrelkov

Raketa, imenovana Redstoun, vkleščena v jeklene vilice je pripravljena za poizkus.

Deček, ki ne čuti dotika niti bolečine

Britanski nevrologi se že dalj časa bavijo z nekim dečkom, iz Penburyja, ki ne čuti dotika niti bolečine.

Ta izredno redek primer »ganglineuropatije« se trenutno upira vsem naporom medicine. Deček ne čuti toplote niti mraza niti električnega toka. Nekoč, ko je bil še čisto majhen, mu je padel v oko prah, da nekaj trenutkov ni ničesar videl. Z nohti si je tako močno spraskal oko, da so mu morali rešiti vid le z operacijo. Pred kratkim se je nevede naslonil na razbeljeno peč. Ničesar ni

čutil in ko je meso začelo ogibeti, je prišel nekdo iz druge sobe, ker je zavohal smrad. Mali deček bi ostal brez noge. Starši so mu dali izdelati posebno obleko, da bi ga kolikor toliko zavarovali. Vsaki dan ga temeljito pregledajo, da bi ugotovili, če ni dobil kakšnih resnejših poškodb.

Dopisujte v

PTUJSKI TEDNIK

ski kmetje manjvredni od živine, so bili tako prevzetni in oboli, da so rekli: »Kmet naj z voli seno žre, a gospod naj z njim ravna kot z oslom.«

»LE VKUP, LE VKUP, UBOGA GMAJNA!«

V očigled vsemu temu je vzplamtel nazadnje tudi v našem ponižnem kmetu srd. Ker ni našel nikjer druge pomoči, si je skušal pomagati sam. — Takrat so se razjarjeni dvignili nad svojim zatiralcem kmetje v avstrijskih deželah kot en mož ter zahtevali svoje pravice. A tudi takrat je prevladala krivica nad zatirano pravico, graščak bogat nad siromakom kmetom. Zahtevali so samo svoja prava, kakor nam to poroča zgodovina. Nismo grabili po tujem blagu, nego le svoje blago smo hoteli zavarovati. Hoteli smo služiti le nemu vladarju, ne sto gospodarjem. Kljub temu jih je zadelo strašno maščevanje: 136 kmetov in 15 njihovih voditeljev so v Gradcu obslili, nataknilni na kole in raztrgali na četrto. — Nemški graščaki so se potem rogali slovenskemu kmetu in se hvalili v robati, pesmi, kako so jih uničevali. V njej se nahaja

tudi znani klic, s katerim so kmetje drug drugega izpodbujali: Leuhkup, leuhkup, ovega gmajna! Tako nesramno so se norčevali trinogi iz slovenskih kmetov mučenikov.

GRADOVI IN NJIHOVE RAZVALINE — GLASNIKI ZGODOVINE

Kot svaščepočin na te naše najkrušnejše sovražnike našega ljudstva nam je čas zapustil žalostne razvaline, ki nalik onemoglim pošastim, posejani po gričih naše domovine, štrlijo proti nebu. Drugi, še žalostnejši spomini na ono dobo, so posamezno stoječi križi, katere so postavili pozneje slovenski kmetje v znamenje, da so tamkaj stale vislice, na katere so brez usmiljenja dali obsesti vsakega podložnika, ki se je kaj protivil neusmiljenim in krivičnim graščakovim naredbam. Te križe so postavili slovenski trpinji, kmetje, da jim ostanejo glasno govoreče pričje, da so tu končali mnogi, mnogi njihovih bratje, katere so dali pomoriti oni, za katere so v turških nadlogah žrtvovali svoje kri, katero so z lastnim telesom branili...

A. Klasinc

Ptujska kronika pripoveduje...

28. junija 1902. S šolskim letom 1898-99 so odprli na ptujski gimnaziji peti razred. S tem se je začela nižja gimnazija stopnoma izpopolnjevati v osemrazredno gimnazijo. Trideset let je preteklo od tistega časa, to je od ustanovitve nižje gimnazije v letu 1869, da so se uresničila prizadevanja po popolni gimnaziji v Ptuj. Na žalost pa so tedanji vladajoči krogi določili tej ustanovi posebne namene, to je čuvanje in širjenje nemštva na Spodnjem Stajerskem. Za to so skrbeli nemški vzgojitelji, katerih število je iz leta v leto narasčalo, slovenskih profesorjev pa je bilo čim dalje manj, v letu 1905 n. pr. od 14 učiteljev samo še dva.

Tudi število slovenskih dijakov je stalno padalo. Ko je obstajala samo nižja gimnazija, so imeli večino še slovenski dijaki, v letu prve velike mature v šolskem letu 1901-2 pa

je bilo izmed 167 dijakov le še 37 slovenskih. V takratnem osem razredu je bilo 13 dijakov, od teh 4 Slovenci (Babič Rudolf, Bezjak Karel, Gregorič Karel in Hiter Ivan). Maturitetne naloge so pisali v času od 2 do 7. junija 1902, in sicer iz latinščine, grščine, nemščine in matematike. Iz neobveznega predmeta slovenščine so pisali naloge: »Nevihite v življenje uničujoče in plodijo kakor nevihte v naravi«, in sicer pri profesorju Karlu Ozvaldu, poznejšemu univerzitetnemu profesorju na pedagoški stolici filozofske fakultete v Ljubljani. Ustne izpite so opravili dijaki 27. in 28. junija, izdelalo jih je sedem, štirje so bili odklonjeni do jeseni, dva pa za eno leto. Šolsko leto se e takrat začelo s 15. septembrom in končalo s 15. julijem.

30. junija 1920. Ustanovitev narodne države v letu 1918 je

povzročila temeljite spremembe tudi na ptujski gimnaziji. Odstavljen je bil zadnji nemški ravnatelj Schöbinger, njegovo mesto pa je prevzel domačin Fran Vajda. Ob nastopu novega, slovenskega ravnatelja je obiskalo ptujsko gimnazijo 200 dijakov, med njimi samo 37 Slovencev. Gimnazija se je le postopoma prelevila v slovenski zavod, med 16 abiturijenti v šolskem letu 1918-19 je na primer še vedno velika večina Nemcev in le ena četrtina Slovencev. Ob koncu šolskega leta 1919-20 pa je bilo med 238 dijakov le še 29 učencev nemške narodnosti.

Prva, res slovenska matura na ptujski gimnaziji pa se je zaključila 30. junija 1920. Od petih maturantov so bili štirje domačini in sicer Kasper Udo, Lešnik Aleš, Štuhec Bela in Štuhec Marija, ki so vsi uspešno prestali zrelostni izpit.

Iz pozabljene kronike

(V spomin in opomin)

V stari knjigi iz leta 1739, ki je nekoč vsebovala zapiske o gojitvi in prodaji rib iz 15 ribnikov obsežne graščinske posesti NEGOVA v Slov. goricah, je pozneje neki kronist uporabil prazne, še nepopisane strani za svoje zapiske o zgodovini negovske graščine in njenih zemljiških podložnikov.

Od teh zapiskov je med drugimi ohranjen tudi list, ki govori o razmerju med graščakom in slovenskim kmetom, njegovim podložnikom in tlačanom.

Naj nas ta orumeneli list iz pozabljene kronike spomni nedavnih stoletij, ko je naš podeželski delovni človek tičal v težkih okovih fevdalnega družbenega reda. Tedaj je poznal nad seboj kruto oblast. To je bila oseba vsemogočnega graščaka ali oblastnega graščinskega oskrbnika.

Tako govori neznan kronist:

... Bilo je med njimi (graščaki) mnogo takih, ki so se behali: »Jaz sem četrta božja

oseba na zemlji.« Graščaka je moral kmet braniti muh, drugi čakati pred vrati, če se je morebiti zljubilo gospodu poslati ga po šnofanec (njuhalni tobak v prahu). — Strahoma se je bližal gradu. Bliže grada, bliže vraga. — Ko je kmet grad le zagledal, upadla mu je srčnost; od daleč se je začel odkaljševati, vsekovati in ponižno smetati klobuk. Boječ se je priplazil po stopnicah do kanciljskih vrat. Bojazljivo je potrkal, si s tresočo roko popravi razmršene lase in čakal, da se kmetu, če je naravnost povedal, kaj hoče in se ni najprvo ponižno zahvalil za vprašanje. —

Slovenski kmet je moral namresto ostalih stanov dajati sinove v vojske. (Vojna služba je bila do Napoleonovih vojn dosmrtna. Tedaj je bila znižana na 10 do 14 let.) — Mešan in gospod sta bila tega krivnega davka prosta. Da, ti graščaki, ki so jim bili ubogi sloven-

OPOZORILO

Ker knjižnica terena Včlavanja-Orešja julija ne bo poslovala, prosim vse izposojevalce, da vrnejo izposojene knjige v soboto, 23. t. m. v Kulturnem domu na Včlavi od 16. do 18. ure popoldne.

Milofka Alič, knjižničarka

Fizikalna in šport

Najagilnejši člani Avto-moto društva Ptuj so sprejeli spomniska odlikovan a

16. junija je bila v prostorih Avto-moto društva Ptuj svečana seja društva, posvečena 10. obletnici Ljudske tehnike in 10. obletnici ustanovitve Avto-moto Zveze Slovenije.

Svečani seji so prisostvovali vsaki gostje med njimi: generalni sekretar Avto-moto Saveza Jugoslavije tov. Branko Savičević, predsednik Avto-moto Zveze Slovenije, predsednik Turistične komisije pri Avto-moto Zvezi Slovenije tov. Zupan Nino, predsednik Okrajnega ljudskega odbora Ptuj tov. Tramsšek Jože, predsednik Občinskega ljudskega odbora Ptuj tov. Vogrinc Janko in sekretar Avto-moto Zveze Slovenije tov. Kosiček Lado.

Goste in člane Upravnega odbora AMD Ptuj je pozdravil dožlejni predsednik društva tov. Segula Peter, nakar je podal referat o 10-letnem delovanju društva sekretar tov. Krajnc Viktor.

V svojih pozdravnih besedah je predsednik Avto-moto Zveze Slovenije tov. Jakopič ing. Vekoslav izrekel priznanje Avto-moto društvu Ptuj, saj je društvo med vso ostalo dejavnostjo izvežalo tudi preko 1160 voznikov za motorna kolesa, a to kljub temu, da je pričelo leta 1946 delovati brez vsake materialne osnove. Poudaril je, da imajo za uspešno delovanje društva največ zaslug ravno ti tovariši, katere je Avto-moto zveza Slovenije za njih požrtvovalno delo nagradila s spominskimi odlikovanji.

Spominska odlikovanja so iz rok tov. Jakopiča sprejeli sledeči:

zlato odlikovanje tov. Segula Peter in Sprah Franc, srebrno tov. Novak Rudi in Vrečar Janko, bronasto tov. Janša Ivan.

Pozdrave Avto-moto zveze Jugoslavije je navzočim izročil generalni sekretar Avto-moto zveze Jugoslavije tov. Branko Savičević, ki je v svojih izjava-

njih nakazal smernice za bodoče delo Avto-moto društev. Poudaril je, da pomeni 10 let delovanja Avto-moto društev prvo fazo v tehnični vzgoji naših delovnih ljudi. Nujno pa bo, da se to deo nadaljuje, saj se naša država uvršča s svojo mladostno industrijo med napredne tehnike države, za kar pa so potrebni strokovni in tehnični podkropani kadri. Vzgoja teh kadrov pa je med ostalimi nalogami tudi dolžnost Avto-moto društev.

Navzoče sta pozdravila v imenu Okrajnega in občinskega

ljudskega odbora Ptuj tov. Tramsšek in Vogrinc. Obljubila sta, da bosta tudi Okrajni ljudski odbor in Mestna občina Ptuj, kakor sta to že do sedaj, v okviru možnosti pomagala društvu. V zaključku se je tov. Krajnc zahvalil vsem navzočim funkcionarjem za obisk ter v imenu Avto-moto društva Ptuj obljubil, da bo Avto-moto društvo v letošnjem tekmovanju v počastitev 10. obletnice Ljudske tehnike zastavilo vse sile za doseg čim boljšega rezultata v tekmovanju.

K. V.

II. okrajne strelske tekme

V nedeljo, 17. junija so bile druge okrajne strelske tekme, katerih se je udeležilo 22 družin s 119 tekmovalci. Kljub temu, da je lahko streljalo ob enem 16 strelcev, se je prire-

lovalo. Geč, ki je pohvalil okrajni strelski odbor, da je v teku enega leta toliko napravil za dvig strelstva, seveda brez pomoči ljudske oblasti ne bi šlo, kateri gre posebna pohvala. Po

streljanju na ljudski tarči se je od 141 strelcev pisarilo za streljanje na »Titovi tarči« 25 strelcev. Četudi so bili strelci že izmučeni so uspehi zadovoljivi. Zlati znački sta prejela tov. Seka z 219 krogi in Kolarič z 200 krogi. Prvi je član SD Drava, drugi Kidričevo. Srebrni znački sta prejela Antonič in Cizelj, oba Kidričevo. Bronaste značke so prejeli Pšajd in Hojnik iz Kidričevega, Laura in Kunstek Zeleničar, Predanič OLO, Koželj Železničar in Lah Ivan Podgorci.

Mnogi dobri strelci niso mogli doseči predpisane števila krogov, so pač bili preveč utrujeni. Upajmo, da bo prihodnjič bolje.

Z.

Ali je še dosti takih?

Svetloba nastajajočega dne je polagoma napolnila sobo in početegetala v nosu Blažeka, da se je prebudil iz trdnega sna. Za trenutek je odprl oči, jih v hipu zopet priprl ter se obrnil k steni, da najprej razmisli o svojih sanjah, ker iz sanj je sklepal, kakšno bo tisti dan vreme in sploh vse, kar bo tisti dan ali v bližnji bodočnosti doživel. Ako pa takoj, ko se prebudi, odpreš oči in se zagledaš v svetlo okno, mahoma pozabiš na sanje, to je Blažek iz lastne prakse vedel. Na sanje pa ni smel pozabiti, ker ni mogel ves dan živeti v nevednosti, kaj mu je namenila usoda, ker ga baje sanje niso nikoli prevarale.

Ko je pregledal bodočnost prihajajočega dne, se je dvignil in pomislil, s katero nogo naj najprej stopi na tla, da bo imel srečen dan, ker ob gotovih dnevih ti prenese srečo levica, drugače pa desnica. Ni se takoj spomnil pravih zaporedja, zato je stopil z obema nogama hkrati, da ne bi napravil napake. Hitro se obleče, prebudi še ženo, ji naroči glede otrok, da bodo pravočasno gnaši na pašo in druge vsakodnevne malenkosti. Sam se odpravi na oddaljen travnik kositi.

Med potjo opazi da mu prihaja nasproti soseda z motiko na rami, ki je šla na njivo. »Prečeta baba!« je glasno pomislil in brž zavil za bližnji grm, si odpel predpasnik in ga vrgel preko rame, da bi tako pred soseda, ki ga je že opazila, opravičil svoje dejanje. Ko je ženska bila mimo, je zadovoljen nadaljeval pot, kajti če zjutraj prvo sreča žensko, ima nesrečen dan, on pa se je tej nesreči izognil.

Pridno je kosil, dokler ni končal z ostankom, ki je prejšnji večer ostal koscem. Počednjč obriše koso, se zadovoljno ozre po dolgi vrsti svežih in visokih brazd, svečano vzdihne »križi buoži« ter se utrujenih korakov napoti domov. Na pragu je opazil mačko, kako si z nežno šapico gladi smrček. »Koga le bo prineslo še danes k nam, ko se maček umiva« — je tuhtal v svojih mislih...

Na mizi je že čakal zajtrk — žganci in gobja juha, pa tudi družina je bila pripravljena, da z njim vred posede okrog mize. Med jedjo se je mlajši sinček spomnil, da je sosedu davi odnesla lisica kuro in to povedal. »Tih« s takimi stvarmi pri jedi — je zarentačil nad brbljavcem, — čez čas pa ponovno povedal, kakor že nestetokrat, da se o lisici in jastrebu med jedjo ne sme govoriti, ker sicer v kratkem obišče eden ali drugi še njihove kure; »to si enkrat

za vselej zapomnite!« je nazadnje pribil. Nastalo tišino je pretrgala žena, ki je povpdala, da je na njivi ob gmajni popasla živina precej krompirja. Oči vseh so se obrnile na Frančka, ki je sinoči tam pasel in ki je spremenil barvo, da si mu lahko krivdo kar iz obraza bral, vendar je krivdo trdovratno zanikal in je valli na sosedove pastirje. Pri tem ga je v nosu početegetalo, da je dvakrat zaporedoma kihnil. To je obeta Blažeka prepričalo, da je sin nedolžen, ker če se komu po izgovorjeni besedi kihne, je to znak, da je izgovoril čisto resnico.

Po jedi se je Blažeku začelo kolcat. »Kdo me spet vlači skozi zobe?« je dejal glasno, v mislih pa je ugibal, kdo neki o njem kje govori, ker če uganeg tistega, ki o tebi govori, kolcanje takoj neha; tokrat pa se menda ni mogel spomniti pravega, ker ga je kar naprej cu-kalo.

Nato se z otroci odpravi na travnik sušiti krmo. Po bližnjem drevju se je preletavala jata vran in igraje v zraku spuščala svoje znane glasove krakra-krk in ta »krk« se razume tudi kot »crk«. Mahoma odloži vile in grablje ter stopi nazaj naročat ženi, ki je še pospravljala v kuhinji, da naj ja pazi na svinje, ker vrane napovedujejo uimo.

Na travniku se je Blažek nenkrat zdrznil, opozorivši tudi otroke na petje črne žolne ali mavrce, ki je v bližnjem gozdu čivkala svoj tanki spiliš, spiliš. Vsi so narpeto prisluščovali, dokler ni ptič v lahkih sunkih poletel v drugi gozd in med letom zaregljal svoj zategi truktruktruk. »Zapomnite si otroci,« jih je poučeval, »v kratkem bo tu v bližini nekdo umrl; mavrca že nosi trugo.« Otroke je to prevzelo in jih navdalo s tesnobo, ker smrt je strašna reč in ni šata, ako v neposredni bližini slišiš njeno odposlanico. Potem se je njih pogovor sukal samo o tem čudnem ptiču, ki gnezdi v duplih, katera pa sam izdolbe v vrhovih starih dreves. Gorje tudi človeku, ki bi našel gnezdišče in unčil mladice, zakaj še tisto leto bo nesrečne smrti umrl. To je podprl tudi s konkretnimi primeri.

Tako je minil dan brez kake nesreče ali posebnega dogodka. Zvečer, ko se je od dela utrujen družina pripravljala na počitek, je začel na hruški pred hišo čuk s svojo nočno popevko. Blažek, ki je ravno potegnil eno nogo iz hlačnice, brž potegne hlače nazaj in odvihra na dvorišče s krepelci preganjat zlobno ptičo, ki s svojimi glasovni kliče bolezni v hišo. »Ata ali si ga zadel?« se oglasi za

njim sinko, ki je tudi pritekel iz postelje. Se žena je prišla pogledat na prag, a o čuku ni bilo ničesar več slišati. Tedaj v gozdu nad sosedovo hišo zalaja lisjak. »Glej, glej, sosedova bo pa panikra zibala,« nekako ško-doželjno pripomni žena. »Saj je tudi čas, da to razuzdanko enkrat zadene pokora« — jo do-pošni Blažek. To ju je nekako pomirilo in z zadovoljstvom so se odpravili spat, — novim sanjam in novim skrivnostim nasproti.

Se več je teh modrosti in opozoril narave, ki pa se pojav-ljajo ob raznih priložnostih in raznih letnih časih. Napačno bi bilo misliti, da je Blažek sam odkril te skrivnosti. Ne, s tem ga je seznanil oče in tega ded. Tako se to, prenaša iz roda v rod. Morda bodo v to verovali še Blažekovi otroci, ako ne bodo v učenju prišli malo dalje od njihovih prednikov ter ne bodo več sužnji mistike in vraž. Fideršek Fran

Kaj menite, tovariši urednik?

(O lovu na pasje repe)

Pri hiši smo imeli lepega in dobrega psa čuvaja, za katerega sem dal 2000 din. Ker puščamo hišo večkrat samo, smo psa navadili na verigo, na kateri je vedno prikljčen. Psa nisimo navajali na prostost in ni vedel nič drugega kot lajati (divjega zajca verjetno nikdar niti videl ni).

Nesreča je hotela, da je naš pes 21. maja verigo pretrgal in se odpravil malo okrog. Verjetno je odšel k sosedovi flori na ženitev.

Štefanu Sevru, lovcu iz Vitana, ki je ravnokar prišel mimo, se je ko je zagledal našega čuvaja porodila misel, da bi ga ustrelil. Menil je: čuvajev rep je 15 točk, točke pa 300 din. Puško k licu in ker ga ni zadel, še enkrat in še enkrat, skupaj 5-krat.

Ljudje, ki so to opazovali, so Sevra opozorili, da se je pes utrgal in zbežal, da je nedolžen in ga rotili, naj ga pusti, toda vse zaman. Nisem lovec, vendar bi lovce opozoril na to, da ni vsak pes ropar. Ko so prišli ljudje na kraj nesrečnega koca mojega čuvaja, so se nad Severom zgražali, toda Sever je snel puško z rame in jo naperil na človeka s poveljem: »Odbij!« Ljudje so se sicer razšli, odnesli pa so slab vtis o lovcu in negotovost glede svojih čuvajev, pa tudi v osebno varnost pred takimi lovci.

Sever ni dobil pasjega repa, pričakujem pa, da bo primerno kaznovan. P. V.

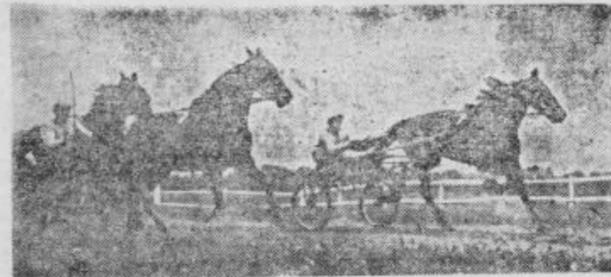
Rezultati zadnjih konjskih dirk

V nedeljo, 10. junija so bile končno po večkratnih pripravah izvedene na Turnišču konjske dirke. Toda tudi tega dne je številnejši obisk preprečilo slabo vreme. Vendar se je na dirkališču zbralo okrog 3000

o poteku dirk in o nastopajočih, kar jih je precej motilo.

Na nedeljskih dirkah so prvi nastopile jahačice mariborskega kluba »Borce«, ki so se odlično izkazale.

Rezultati:

ljudi, ki so z zanimanjem sledili dirkam. Škoda je, da je ozvočenje prostora funkcioniralo tako slabo. Gledalci zaradi tega niso bili sproti obveščeni

I. dirka: enovprezna vožnja 4-12-letnih konj na progi 1800 metrov. — Zmagovalec Ludvik Slavič s koblijo Fistro.

II. dirka: enovprezna vožnja 4-12-letnih kasaških konj na progi 2200 m. — Zmagovalec Ludvik Slavič s Frajlico.

III. dirka: preponska galop-ska dirka za 4-letne in starejše konje na progi 2000 m. — Zmagovalec Milan Senanovič na žrebcu Sako.

IV. dirka: enovprezna vožnja za 3 do 12-letne kasaške konje na progi 1800 m. — Zmagovalec Ivan Pirher z žrebcom Priml.

V. dirka: ravna galop-ska dirka za 3-letne polnokrvne in polkrvne konje na progi 1600 m. — Zmagovalec Ferdo Papst.

VI. dirka: »Concours Hippique« — preskakovanje zapreke, kategorija »P«. — Zmagovalec Jože Berc s konjem Murgašom.

VII. dirka: dvovprezna kasaška dirka za 3-letne in starejše konje na progi 2400 m. — Zmagovalec Joško Slavič s kobilama Perna in Proja.

VIII. dirka: ženska ravna galop-ska dirka na progi 1400 m. — Zmagovalec Nada Pajtak.

VABIMO VAS na otroško prireditvev združeno z razstavo otroških izdelkov v nedeljo, 24. junija 1956 v vrtcu Ptuj. Razstava je odprta od 8. do 16. ure. Prireditve bo ob 14. uri.

Isti dan ima otroško razstavo tudi vrtec na Bregu.

Uprava vrtca

PRODAMO že rabljene omare, posteljne omare in omare predalnice. Ogled vsak dan med 7. in 12. uro v ustanovi Dom za duševno defektne otroke Dornava pri Ptuj.

HIŠO z gospodarskim poslopjem takoj vseljivo in 69 arov zemlje ob vznožju Ptujске gore pri Veliki cesti prodam. Naslov v upravi.

5 kom RABLJENIH OKEN 100x80, vežna vrata (hrastova), 2 sobnih vrat s podbojem, vse v dobrem stanju prodam. Naslov v upravi.

RABLJENO KOLO odsušim z mizarskim delom. Naslov v upravi.

NOVO HIŠO z manjšim poslopstvom blizu postaje Osluščevci ugodno prodam. Vprašati pri Markrab Avgustu, Podgorci.

VINOGRAD s hišo ugodno prodam pri Sl. Radencih. Pismene ponudbe na Milan Klemenčič, Gregorčičeva ul. 4/II., Maribor.

Moško kolo »Viktoria«, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v upravi.

Posteljo brez vložka in tri karnise prodam. Naslov v upravi

Klavir prodam. Cena po dogovoru. Kristina Bombek, Velika Nedelja.

TRGOVSKEGA POMOČNIKA sprejemno takoj v službo. Pismene ponudbe na naslov »Petrol«, Ptuj.

Sporočamo cen enim od emalcem

da bodo naša skladišča zaradi polletne inventure zaprta sledeče dneve:

skladišče železnine	od 21. do 30. junija 1956
galanterije	od 25. do 30. junija 1956
tekstila	od 27. do 30. junija 1956
špecerije	od 28. do 30. junija 1956

V tem času se prodaja ne bo vrnila in prosimo cenj. odjemalce, da se pravočasno oskrbijo s potrebnimi blagami!

PANONJA, PTUJ

Oglašani in objave

CEVLJARSTVO »ZORA« PTUJ sprejme honorarnega knjigovodjo in vajenca.

STANOVANJE v Prešernovi 25 zamenjam za enako ali manjšo v predmestju Ptuj. Vprašajte v Ljutomerski ulici 39.

PRAZNO SOBO v bližini Ptujja iščem. Dam nagrado. Naslov v upravi.

PRAZNO SOBO v Ptujju iščem. Plačam 1000 din mesečno. Naslov v upravi.

KDOR BI NAŠEL SOP KLJUČEV s ključavnico se naproša, da jih proti nagradi odda v upravi lista.

PROSIM NAJDI TELJA DENARNICE z osebno izkaznico in denarjem na ime Radolčić Jožefa iz Prepolj, da najdeno vrne proti nagradi lastnici.

DEŽNI PLAGŠO sem izgubil v soboto, 16. junija, od Zadrubnega doma Rogoznica do Uprave cest v Ptujju. Najditelja prosim, da ga proti nagradi odda v upravi lista.

ROJSTVA NA PODROČJU MESTA PTUJA v preteklem tednu

ROJSTVA: Fišer Marija, Kidričevo 12 — Marjeto; Brenčič Jera, Zabjek 10 — Franca; Pav-

KINO

MESTNI KINO PTUJ

predvaja v dneh od 22. do 24. junija 1956 ameriški barvni film »CENA SLAVE« in v dneh od 26. do 28. junija 1956 italijanski film »NEZGODE MLADOPOROČENCEV«.

KINO MURETINCI

predvaja v dneh 23. in 24. junija mehiški film »EN DAN ŽIVLJENJA«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 15. in 18. uri.

Obiskovalce prosimo, da se v čim večjem številu udeležijo sobotne predstave, da ne bi bil v nedeljo prevelik naval.

ORMOŠKA OPEKARNA V ORMOŽ

razpisuje delovno mesto

računovodje

Pogoji: ekonomski tehnikum ali nižja izobrazba s 5-letno prakso po možnosti v manjših industrijskih podjetjih. Nastop službe s 1. avgustom 1956. Plača po tarifnem pravilniku. Prijave z opisom dosežanj dela in zadnjega službenega mesta pošljite na naslov: Upravni odbor Ormoške opekarne, Ormož.

KMETIJSKO GOSPODARSTVO KIDRIČEVO

razpisuje mesto

računovodja

Pogoji: srednješolska izobrazba z večletno prakso v računovodskih poslih. Prednost imajo kmetijski knjigovodje. Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru. — Sarneto ali družinsko stanovanje za gotovljeno. Nastop službe takoj.